

vergadering **32**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Morgenvergadering

van 22 mei 2019

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	3
VERONTSCHULDIGINGEN	3
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	3
BENOEMING van de Kinderrechtencommissaris Voorstel tot aanvulling van de agenda	3
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de krapte op de arbeidsmarkt	3
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over artificiële intelligentie (AI) en de rol van de overheid	7
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de budgettaire meerjarenraming 2019-2024 voor Vlaanderen	11
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het afremmen van de Belgische klimaatambitie in Europa door de Vlaamse Regering	15
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de erkenningsaanvraag van de islamschool die op 1 september wil starten in Genk	19
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het behoud van de algemene plicht tot bedwelmeling van dieren voorafgaand aan de slacht	22
ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het voornemen een dierenwelzijnskeurmerk voor landbouwhuisdieren in te voeren	25
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stand van zaken van de westelijke havenontsluiting op de E34	27
ACTUELE VRAAG van Joke Schauvliege aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over legionellapreventie bij bedrijven	30
ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de betaalbaarheid van woonzorgcentra	33
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	38
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	38

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Annick De Ridder, Herman Wynants: ambtsverplichtingen;

Johan Danen, Stefaan Sintobin: familieverbindingen;

Rob Beenders: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 60/26)

BENOEMING van de Kinderrechtencommissaris**Voorstel tot aanvulling van de agenda**

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor om de agenda aan te vullen met de benoeming van de Kinderrechtencommissaris.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat we de benoeming vanmiddag net voor de hoofdelijke stemming houden.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de krapte op de arbeidsmarkt

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, minister, dank u wel voor deze unieke kans om nog een actuele vraag te stellen. Ik had die niet zien aankomen, maar toen ik die zag, heb ik die met beide handen gegrepen.

We zijn allemaal in campagne, en ik denk dat ik niet alleen voor mezelf of mijn eigen partij mag spreken als ik zeg dat, wanneer we ondernemers, maar ook werknemers tegenkomen, iedereen toch aangeeft op zijn tandvlees te zitten. Terwijl we de legislatuur zijn begonnen met een werkzaamheidsgraad in Vlaanderen van ongeveer 71 procent, zitten we nu aan ongeveer 75 procent. We zijn in de richting van 80 procent aan het gaan, maar dat heeft ook zijn keerzijde. Er zijn ongeveer 40.000 vacatures die permanent openstaan hier in Vlaanderen. We hebben de voorbije weken ook een aantal artikels de revue zien passeren, bijvoorbeeld over een tekort aan verpleegsters. Vorige week nog gaf de Confederatie Bouw aan dat orders en projecten niet meer kunnen worden ingevuld, niet alleen door het tekort aan personeel, maar ook soms omdat materiaal te laat

aankomt omdat er in die keten dan weer een tekort aan personeel is. In mijn eigen provincie, West-Vlaanderen, belooft Plopsaland een tekenpremie voor mensen van – hou u vast – om en bij 10.000 euro.

Nochtans hebben we hier de voorbije jaren hard gewerkt. We hebben ons versnellingsplan voor langdurig werklozen, we hebben ons competentiebeleid op het niveau van VDAB, we hebben het duaal leren uitgerold en zijn ook intensief bezig met betrekking tot de hooggeschoolden, waarbij we ook zelf actieve arbeidsmigratie in de scope plaatsen.

Minister, vandaar mijn vraag: wat zijn uw inzichten en welke maatregelen moeten er volgens u asap worden genomen om die krapte tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, collega Ronse, u hebt al een aantal maatregelen opgesomd die ik in het verleden heb genomen: het versnellingsplan, het duaal leren. Er is ook de vereenvoudiging en de activering van het instrumentarium: van een passief instrumentarium gericht op de subsidie van werkgelegenheid zijn we gegaan naar een activerend en competentieversterkend instrumentarium. Ik denk aan het maatwerk dat VDAB steeds meer aan het leveren is. Ik denk aan het stimuleren van het ondernemerschap, wat ook heel belangrijk is. Dat zijn allemaal instrumenten waaraan we heel wat wijzigingen hebben aangebracht de afgelopen jaren. Dat heeft ook resultaten gehad. We hebben de laagste werkloosheidsgraad ooit. Met elke nieuwe telling zijn er meer startende ondernemingen, die natuurlijk ook mensen willen hebben om bij hen te komen werken. Dat is een positieve zaak. Er is ook qua ondernemerschap een mentaliteitswijziging gebeurd: er zijn nog nooit zoveel mensen geweest die ondernemerschap als een mogelijkheid, als een carrière voor zichzelf zien. Zoals u ook hebt aangehaald, hebben we de hoogste werkzaamheidsgraad ooit, van bijna 75 procent. De toch wel uitdagende doelstelling van 76 procent voor 2020 is nu toch echt wel realiseerbaar.

We hebben in dit verband een aantal maatregelen genomen. Ik denk dan aan het geven van tijdelijke werkervaring aan de leefloongerechtigden, aan de samenwerking tussen VDAB en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) met betrekking tot langdurig werklozen, aan de koppeling van de databank van het onderwijs aan de databank van VDAB met betrekking tot neetjongeren (not in education, employment or training), aan de WIJ!-trajecten (Werkinleving voor Jongeren) en de social impact bond (SIB) die voor jongeren zijn bedoeld en aan een aantal ESF-oproepen (Europees Sociaal Fonds). Ik denk dat we in Vlaanderen de nodige stappen hebben gezet.

Volgens de arbeidsmarktspecialisten zijn nog een aantal maatregelen nodig. Het gaat dan om de afschaffing van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag (SWT), om de afschaffing van het brugpensioen, om de beperking van de uitkeringen in de tijd en om de modernisering van het arbeidsrecht en ons sociaal overleg.

Hoewel de activering van de mensen duidelijk een Vlaamse bevoegdheid is, is het raar dat de vier zaken die de arbeidsmarktspecialisten het meest vermelden, federale maatregelen zijn. Indien de volgende Federale Regering op dat vlak stappen zet, ben ik ervan overtuigd dat we in Vlaanderen tot een werkzaamheidsgraad van 80 procent kunnen groeien. Zo kunnen we tot de Europese top behoren.

Axel Ronse (N-VA): Minister, we hebben het hier de voorbije jaren ook over de arbeidsdeal gehad. De Vlaamse Regering heeft een insteek gegeven, en die deal omvat een aantal belangrijke zaken. Welke volgens u absoluut noodzakelijke zaken zijn nog niet gerealiseerd?

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Laurence Libert (Open Vld): Minister, ik wil even aansluiten op wat u net hebt gezegd. We stellen vast dat VDAB steeds meer maatwerk levert, maar we missen de nodige streefcijfers. We zien hoeveel knelpuntberoepen er nog zijn. Ik denk dan aan de horeca, waar de laatste jaren nog meer vacatures niet ingevuld geraken. We vragen om de streefcijfers duidelijk naar voren te brengen, zodat de doelstelling van VDAB beter kan worden afgetoetst.

We missen ook nog de rol van VDAB als regisseur. Hoe kan de samenwerking met de interimkantoren verlopen? U hebt het over de stille arbeidsreserve gehad. In onze buurlanden gaat het om 18 procent, maar in Vlaanderen bedraagt de stille arbeidsreserve nog steeds 26 procent. Dat is verschil is enorm. U hebt een aantal maatregelen opgesomd, maar we vragen u hier nog meer werk van te maken. Een verschil van 8 procent is te groot en we vragen u in dat verband nog meer maatregelen te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Voorzitter, het wordt tijd dat de Vlaamse bevoegdheden veel beter worden benut. We moeten de betere economische conjunctuur beter benutten, in plaats van gewoon mee te surfen met de golf.

Minister, voor ons zijn er vier prioriteiten die in de volgende legislatuur veel ambitieuzer moeten worden ingevuld. Ten eerste moet er een ambitieus opleidingsbeleid zijn. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) benadrukt dat dit de grote uitdaging voor onze arbeidsmarkt is. Ten tweede moeten laaggeschoolden en langdurig werkzoekenden veel beter worden geactiveerd. U weet dat ik het een absoluut foute beslissing vond de aanwerving van langdurig werkzoekenden veel duurder te maken. Die lasten moeten lager en de activering en begeleiding moeten intensiever worden. Ten derde is er het werkbaar werk. Ik heb niemand horen spreken over het probleem van de ongelooflijke toename van de langdurig zieken. Dat is een groot knelpunt, want er is nu een shift van werkenden naar zieken. Vlaanderen heeft op dat vlak een rol te spelen. Ten vierde mogen we niet vergeten dat de discriminatie op de arbeidsmarkt een knelpunt is. Dat is niet enkel zo ten aanzien van personen met een migratieachtergrond, maar ook ten aanzien van ouderen. Lippendienst is niet voldoende. Er zijn instrumenten, zoals de praktijktesten, om op dat vlak vooruitgang te boeken.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, het is goed dat de werkzaamheidsgraad is gestegen, maar er zijn toch drie prioriteiten die in de volgende legislatuur moeten worden aangepakt. Sommige punten zijn daarnet al aangehaald.

Ten eerste is de activering van de langdurig werkzoekenden een alarmsignaal. Hier moet nog veel meer op worden ingezet. Ten tweede is er de afstand van mensen met een migratieachtergrond tot de arbeidsmarkt. Dat is laaghangend fruit. De cijfers zijn in Vlaanderen een beetje verbeterd, maar het blijft nog altijd een groep die veel meer kan worden geactiveerd. Hier moet meer op worden ingezet. Ten derde klopt het punt dat mevrouw Kherbache net heeft gemaakt. We moeten er natuurlijk eerst en vooral voor zorgen dat mensen niet uitvallen met burn-out of stress. Dat is een enorm probleem dat de samenleving ontzettend veel geld kost. We verliezen daar goede arbeidskrachten mee. We moeten veel meer werken aan een arbeidsmarkt die ervoor zorgt dat mensen niet uitvallen. Als mensen toch zijn uitgevallen, moeten we hen helpen op de arbeidsmarkt te re-integreren.

Minister Philippe Muyters: Collega Kherbache, ik moet eerlijk zeggen: als we gewoon zouden meesurfen op de golf, kunt u me dan uitleggen waarom het in Brussel en Wallonië blijkbaar niet lukt, en wel in Vlaanderen? *(Applaus bij de N-VA)*

Als wij het niet goed doen voor allochtonen, kunt u dan uitleggen waarom in Vlaanderen de werkzaamheidsgraad van allochtonen in een jaar tijd met 6 procent is gestegen, en in Wallonië en Brussel is gedaald? Ik denk dan dat het beleid in Vlaanderen niet meesurft, maar ervoor heeft gezorgd dat we de positieve conjunctuur maximaal hebben meegenomen en maatregelen hebben getroffen die maken dat de mensen die willen werken, effectief aan werk zijn geraakt.

Iedereen moet toegeven dat VDAB – Europa zegt dat ook – sterk werk levert, dat ervoor zorgt dat er steeds meer maatwerk is. Is er niets gebeurd in die jaren? Zeker en vast wel. We verbeteren het systeem continu. Als ik alleen al kijk naar de langdurig werklozen, dat we vanaf september 2018 elke langdurig werkloze screenen, dat we kijken naar wat hij kent en wat hij kan en naar wat hij moet bijleren om op een pad naar werk te geraken, dan is dat de goede manier. Bedrijven werven geen mensen aan omdat ze goedkoop zijn, ze werven mensen aan omdat ze die kunnen inzetten in hun bedrijf. Dan moet je die mensen stages, opleidingen en werkervaring geven.

Helpt mijn manier van aanpakken? Ik zeg heel duidelijk: ja. De laatste werkloosheidscijfers tonen dat aan. Langdurig werklozen die langer dan twee jaar werkloos zijn: min 6,1 procent. U kunt dan misschien zeggen dat het vooral gaat over mensen die twee jaar werkloos zijn. Neen, het gaat over mensen die vier tot vijf jaar werkloos zijn: min 6,2 procent. Drie tot vier jaar werkloos: min 15,1 procent. En zo kan ik nog wel even doorgaan.

Ik denk dus dat onze aanpak er effectief voor zorgt dat langdurig werklozen kansen krijgen. Dat is nog niet zo lang zo, neen, maar we zijn ook nog niet zo lang uit de crisis. We hebben die maatregelen genomen binnen VDAB en de resultaten zijn er. De resultaten zijn er bij de allochtonen. De werkzaamheid stijgt met 6 procent in een jaar. Laat ons dat doortrekken. De werkloosheid van langdurig werklozen daalt al maanden op een rij fameus. Dit is dan ook de manier waarop we dat moeten voortzetten.

Dat er nog bijkomende maatregelen zouden kunnen worden genomen, die bezorgdheid deel ik met u. Daarom ook hebben we een akkoord gesloten met de sociale partners over de hervorming van het instrumentarium voor opleidingen. Die is nu uitgevoerd en die kan nu in werking treden.

Over laaggeschoolden heb ik het gehad, maar ook over werkbaar werk hebben we met de sociale partners een deal gesloten. Een van de elementen daarbij is de werkbaarheidscheck, waarbij kmo's en grote bedrijven de mogelijkheid krijgen om met een externe partner te bekijken welke acties ze kunnen ondernemen voor de werkbaarheid in hun bedrijf. Er gebeurt niet alleen een screening van het bedrijf, er is ook een actieplan. Kmo's kunnen daarbij een beroep doen op een kmo-portefeuille om dat actieplan uit te rollen.

Collega Kherbache, we hebben daarvoor de nodige stappen gezet. Inzake discriminatie doen we datgene waarvoor wij bevoegd zijn. Met de sectorakkoorden zijn we ook daarin heel actief geweest.

Collega Libert, ik weet niet wat u precies bedoelt met de streefcijfers. Soms wordt dat verkeerd voorgesteld. Het lijkt alsof er veel openstaande jobs en veel werklozen zijn. Regel dat maar en met wat opleidingen is het klaar. Neen, dat is een verkeerde voorstelling. Als er een groot tekort is aan ingenieurs, dan is niet iedereen geschikt om ingenieur te zijn. Als er een groot tekort is aan verplegend personeel, dan is niet iedereen geschikt om verplegend personeel te zijn. Je moet de capaciteit hebben om de stap naar dat werk te zetten. Waar het kan, proberen we dat met maatwerk te doen.

Als je streefcijfers naar voren schuift, moet je weten welke mensen beschikbaar zijn en welke capaciteiten en competenties ze hebben. En die moeten dan ook

nog matchen. Soms lukt dat niet, collega Libert. En dan gaan aan we economische migratie doen. Dan zoeken we mensen buiten Vlaanderen, eerst binnen België, dan binnen Europa en uiteindelijk in de wereld, om die mensen naar hier te krijgen om die jobs in te vullen waar wij de mensen, zelfs met opleiding en vorming, niet naartoe kunnen brengen.

Meer werkzaamheidsgraad: ik heb zelf gezegd dat ik het daar helemaal mee eens ben. We moeten naar 80 procent gaan. De minister-president heeft dat al gelanceerd als streven. Ik heb ook gezegd wat de arbeidsmarktspecialisten op dat vlak naar voren schuiven. Laat ons er samen voor gaan om effectief SWT af te schaffen, om de uitkeringen te beperken in de tijd, om de arbeidswetgeving eindelijk eens fatsoenlijk te moderniseren en om het sociaal overleg te moderniseren. En dan gaat dat lukken. *(Applaus bij de N-VA)*

Axel Ronse (N-VA): Collega Annouri en collega Kherbache, ik heb de voorbije vijf jaar heel graag met u samengewerkt en heb ook heel veel respect voor u, maar ik denk niet dat wij lessen van u te leren hebben omtrent arbeidsmarktbeleid, als ik zie met welke Franstalige vrienden u de laatste weken op campagne trekt en wat die voorstellen. Die stellen voor om de arbeidsduur te verkorten. Die stellen voor om de robotisering aan te pakken via een robottaks. Die stellen voor om in het onderwijs de examenplicht af te schaffen. Denkt u werkelijk dat u daarmee de arbeidskrapte zult oplossen? Denkt u dat werkelijk?

Collega's, ik denk dat we nood hebben aan meer Philippe Muyters in Vlaanderen op het vlak van arbeidsmarkt en aan zeer doortastende maatregelen, want dit Vlaamse beleid is tegen de limieten van zijn bevoegdheden aangelopen. De werkelijke hefbomen liggen inderdaad bij de beperking van die uitkering in de tijd. Ik woon in West-Vlaanderen. Ik zie Noord-Fransen naar onze vele vacatures komen, maar ik zie amper mensen uit Wallonië komen. Weet u hoe dat komt? Dat komt doordat zij een werkloosheidsuitkering krijgen die ongelimiteerd is in de tijd. En als u het over langdurig zieken hebt, laat ons dan ook eens spreken over een minder vrijblijvend kader, om die te gaan activeren. Dan pas gaan we die arbeidskrapte kunnen oplossen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over artificiële intelligentie (AI) en de rol van de overheid

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega's, er vindt momenteel in De Schelp een studiedag plaats over artificiële intelligentie, met de open vraag: 'Is het meer dan een hype?' We hebben in het verleden Flanders Technology gehad in Gent, dat een nieuwe industriële revolutie moest inluiden. Ik weet dat artificiële intelligentie ook veel vragen oproept bij de mensen. Mensen hebben er spontaan wat schrik van. Mensen denken dat ze digitaal zullen worden uitgesloten.

Anderzijds zijn er naast die negatievere connotaties ook heel wat uitdagingen en zijn er ook heel wat positieve elementen aan. Vanmorgen was er een vrachtwagen gekanteld tussen Wetteren en Erpe-Mere. In de toekomst zal dat misschien geen probleem geven, omdat je dan 'driverless' naar Brussel kunt komen via de beste route, zodat je toch met minder stress hier vooraan moet staan.

Artificiële intelligentie betekent ook dat er heel wat moet worden geïnvesteerd, niet alleen investeren met euro's, in nieuwe bedrijven, heel kleine kmo's, die overal als paddenstoelen uit de grond komen en die ook zoeken naar nieuw kapitaal enzovoort,

maar ook investeren in mensen. Vanmorgen las ik nog in de krant dat digitaliseren net meer jobs teweeg zal brengen.

Ik weet dat er al een Vlaams actieplan rond artificiële intelligentie is. Er is ook een Europees actieplan rond artificiële intelligentie, dat het vooral wil hebben over vertrouwen scheppen, talenten stimuleren, data ter beschikking stellen en inderdaad meer investeren in euro's. Ik ben een ingenieur. Ik geloof in technologie. Minister, wat gaat Vlaanderen doen? Wat is de rol van de Vlaamse overheid om enerzijds die artificiële intelligentie te stimuleren, maar anderzijds ook een antwoord te bieden op die uitdagingen en die negatievere connotaties?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: U zei het zelf al: in maart is er een beleidsplan goedgekeurd rond artificiële intelligentie. We zijn dat vandaag aan het uitrollen. Wij zien drie rollen vanuit de Vlaamse overheid. Dat is ten eerste de overheid als investeerder. Wij willen mee investeren in wetenschappelijk onderzoek rond artificiële intelligentie. Wij hebben een aantal onderzoeksinstellingen zoals imec (Interuniversitair Micro-elektronicacentrum) en onze universiteiten waar kennis aanwezig is die kan worden verdiept en verruimd waar dat zinvol is. Op die manier kunnen we bijdragen tot de artificiële intelligentie

Intussen hebben we vier onderzoekslijnen voorgesteld en geselecteerd waarmee we effectief het verschil kunnen maken binnen het brede kader van de artificiële intelligentie. De Vlaamse overheid heeft beslist de volgende jaren jaarlijks 12 miljoen euro in te zetten om die doelstelling te bereiken.

De overheid is ook een stimulator en facilitator. Het brede publiek kon, zoals u zei, vorig jaar in september op SuperNova al kennismaken met artificiële intelligentie en digitalisering. Daarnaast moeten ook onze kmo's worden gesensibiliseerd over artificiële intelligentie, zij mogen die trein niet missen en moeten nagaan wat zij daarvoor kunnen doen.

De overheid kan ook facilitator zijn, we moeten niet al die artificiële intelligentie zelf uitvinden, maar samen met de strategische onderzoekscentra (SOC's), de clusters en de Europese digital innovation hubs kijken wat er in de wereld aan artificiële intelligentie bestaat en nuttig kan zijn voor onze kmo's. Binnen dat spoor hebben we de hogescholen een speciale rol toegekend voor de vertaling van bestaande artificiële intelligentie naar de kmo's. Zij staan vaak dicht bij de kmo's dan de onderzoeksinstellingen.

De overheid heeft ook een rol als bewustmaker en als vormer. Er zullen heel wat ethische vraagstukken komen. Het zou dan ook goed zijn een kennisinstelling te hebben die daar antwoorden op kan geven. Ik wil niet nog een nieuw orgaan oprichten, maar de kennis die we hebben, bundelen, waarmee we een antwoord kunnen geven op die ethische vragen.

Wat de rol van de overheid als vormer betreft, stel ik voor de bestaande opleidingen te screenen en de gaten die er nog zijn, op te vullen. Onze ambitie is dat de komende drie jaar honderdduizend mensen de basiskennis artificiële intelligentie aanleren. Mijnheer Gryffroy, op die manier bieden we onze ondernemingen een omgevingskader waarin zij optimaal kunnen inspelen op de mogelijkheden die artificiële intelligentie biedt.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik onthoud vooral drie woorden: vormen, sensibiliseren en investeren. Ik wil daar graag een vierde woord aan toevoegen gebaseerd op een uitspraak van Peter Hinssen, die we een tijdje geleden in het Vlaams Parlement hebben ontvangen. Hij spreekt over 'reskilling': levenslang leren.

Vanmorgen stond in De Morgen een artikel over meer jobs door digitalisering. Volgens Agoria zullen er meer jobs komen en zullen heel wat jobs moeten worden omgevormd. Mensen zullen moeten worden omgeschoold zodat zij die nieuwe jobs kunnen invullen. In heel wat sectoren zoals ook bouw, transport en ICT zullen er meer jobs komen. Minister, hoe zal de Vlaamse overheid omgaan met reskilling, met levenslang leren?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Gryffroy, ik dank u voor deze vraag. Artificiële intelligentie is inderdaad een bijzonder belangrijk thema dat steeds belangrijker wordt in elk domein van de samenleving en in elk onderdeel van onze economie. En dat hoeft inderdaad geen jobs te kosten, zoals ook Agoria vandaag zegt: de digitalisering zal eerder jobs creëren dan er af te schaffen, maar dan moeten we ons wel wapenen om de juiste mensen op de juiste plaats te krijgen. Minister, ik hoor u heel graag zeggen dat u hier ook kmo's bij wilt betrekken. Voor hen is dit de grootste uitdaging, want er zijn wel wat investeringskosten, zowel in mensen als in materiaal. Ik hoop dan ook dat die ondersteuning effectief vorm krijgt.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Wij zijn natuurlijk niet alleen bezig met artificiële intelligentie. Zowel de Brusselse als de Waalse Regering hebben een eigen strategie inzake artificiële intelligentie. We hadden de voorbije vijf jaar ook een minister van Digitale Agenda in de Federale Regering, stel u voor.

Hoe dan ook is samenwerken in dezen essentieel: samenwerken binnen de Belgische context met de andere deelstaten en de federale overheid, onder andere met als doel om meer Europese middelen naar Vlaanderen te halen om de transitie mee vorm te geven. Op welke manier werkt u samen met Brussel, Wallonië en de federale overheid? Op welke manier kunnen we extra Europese middelen naar hier halen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, dames en heren, wie houden we hier eigenlijk voor de gek? De graad van het artificiële van de vragen en antwoorden doet mijn nekharen overeind rijzen. Dit heeft niets te maken met het bevragen van een regering in lopende zaken. Dit is gewoon een rondje propaganda voeren en mooie 'buzzwords' droppen. *(Applaus bij Open Vld)*

Minister, ik zal dan ook gewoon in deze trend verdergaan. Wij van Open Vld pleiten voor een slanke overheid die de centen van de burger als een goed huisvader beheert. Economisch beleid moet een terughoudend beleid zijn, waarbij zo weinig mogelijk subsidies met een zo groot mogelijke impact worden gebruikt en waarbij de overheid als 'leading customer', als voorbeeld, moet dienen.

Minister, is uw antwoord op de vragen een antwoord van de minister in lopende zaken of zijn het de plannen van de N-VA voor de volgende legislatuur? *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): De mogelijkheden van artificiële intelligentie zijn enorm en hebben een impact op alle domeinen van ons leven, ook op de arbeidsmarkt en het onderwijs. We hebben daarover in de Senaat trouwens een omvangrijk rapport gemaakt, dat zich ook boog over ethische principes. Ik ben blij dat de minister ook verwees naar dat ethisch kader, want dat is fundamenteel.

Ik heb u al meermaals bevraagd over de stand van zaken van het kenniscentrum, de denktank. U verwijst daarnaar als iets dat u in de verre toekomst wilt maken. Ik had toch gehoopt dat u daar al concreet werk van had gemaakt.

Minister, hoever staat u daarmee? De denktank is belangrijk om een ethisch kader te maken, waar hopelijk rekening mee wordt gehouden bij de aanvraag voor subsidies voor bijscholing.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Mijnheer Gryffroy, als de mensen hieronder zich de vraag stellen of artificiële intelligentie een hype is, dan is het antwoord daar redelijk duidelijk op: neen, het is hier en het zal de komende jaren ook veel meer aan belang winnen. Dat lijkt me ook logisch. Dat is ook een van de redenen waarom we de afgelopen jaren vanuit de Groenfractie – ook een stukje propaganda, mijnheer Schiltz – een voorstel van resolutie hebben ingediend over digitalisering en robotisering. Dit is een ongelooflijk belangrijk iets.

Er zijn al heel wat rapporten verschenen die wijzen op het feit dat die artificiële intelligentie, digitalisering en robotisering heel wat mogelijkheden met zich meebrengen. Er zullen jobs verdwijnen, maar er kunnen er veel meer bij komen. Dat zal afhangen van de politieke keuzes die we maken.

Minister, ik hoop dat als u de fakkel doorgeeft aan uw opvolger, u zult zeggen dat het ongelooflijk belangrijk is om veel meer in te zetten op opleiding om ervoor te zorgen dat de werknemer in Vlaanderen gemakkelijk mee die stap kan zetten. We moeten hun de kans geven op de arbeidsmarkt om nieuwe jobs in te nemen.

Bovendien zullen we ons moeten specificeren, en we kunnen een autoriteit worden in het ethische aspect. We zullen de strijd niet kunnen winnen op het vlak van artificiële intelligentie ten opzichte van landen die er al veel verder in staan en er al veel meer in hebben geïnvesteerd. We kunnen wel een 'unique selling position' hebben. Dat is wat mij betreft het ethische aspect, waarin wij een leidende rol moeten spelen ten opzichte van de rest van de wereld.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Schiltz, ik begin uiteraard bij u. Ik beschouw dit niet als een aanval op mij, want ik bepaal niet of ik hier al dan niet antwoorden moet komen geven. Als ik door het parlement word gevraagd, dan word ik geacht om hier te komen staan en antwoorden te geven. Voor mij zijn dit antwoorden van een minister in lopende zaken, want de beslissing is genomen door de Vlaamse Regering. Het actieplan bestaat. Ik heb het hier nu niet uit mijn duim gezogen. Er wordt gevraagd naar de stand van zaken. Voor mij zijn dit lopende zaken en kan het parlement daar vandaag nog vragen over stellen. U hebt een vraag gesteld en ik antwoord daarop dat dit in lopende zaken is. Ik voer uit wat er is beslist door de regering. Dat is volgens mij de definitie van 'lopende zaken'. Ik denk dat dit gepast is. (*Applaus bij de N-VA*)

Mijnheer Gryffroy, u hebt het over 'reskillen'. Ik noem dat het mee vormen. De heer Annouri wijst op alles wat te maken heeft met vorming, opleiding en dergelijke. We moeten allemaal beseffen dat een job van tien jaar geleden niet is wat ze vandaag is. Binnen tien jaar zal die ook totaal verschillend zijn van wat die vandaag is. Dat men zich moet bijscholen en vormen, is zonder twijfel noodzakelijk.

Ik denk dat we ook out of the box zullen moeten denken over de manier van vormen want niet iedereen ziet een schoolse opleiding zitten. De cijfers die collega Kherbache daarnet naar voren bracht – maar 25 procent die de zin inziet van opleidingen volgens het OESO-rapport – zijn alarmerend. We moeten met de sociale partners, met de overheid, met iedereen, aan de slag gaan om ervoor te zorgen dat iedereen beseft dat de stap om levenslang te leren, moet worden gezet.

Collega Bothuyne, ik vind uw vraag te beperkend. Ik spreek met heel Europa. In Europa wordt er zelfs een Europese digitale 'innovation hub' opgezet waarmee we zullen samenwerken. Mijn slogan is altijd geweest: 'Door samenspel scoren en

winnen.’ Dit geldt ook voor wat we hier doen. Ik denk dat het verstandig is – en dan kom ik opnieuw bij collega Annouri – om zich te focussen op die dingen waar men het verschil kan maken. Voor mij is het ethische – en collega Segers heeft dat naar voren gebracht – er een van, maar op technisch vlak hebben we zulke sterke onderzoeksinstellingen dat we ook daar het verschil kunnen maken. Dus ja, laat ons dat maar doen.

Onze rol als overheid, collega Schiltz, moet beperkt zijn. Wij faciliteren, zoals ik heb gezegd, wij nemen niet over. Ik denk dat we effectief stappen moeten zetten rond het ethische aspect.

Collega Segers, ik kan u zeggen dat de Vlaamse Regering doorwerkt tot op de laatste dag. Als het enigszins lukt, zal ik vrijdag een voorstel rond de ethische commissie op de regering brengen. Dus ja, ik heb daarmee gewerkt en ik zal het ook nog afronden.

Opnieuw, lopende zaken, collega Schiltz. Ik denk dat we de stappen hebben gezet die we moeten zetten. We kunnen daardoor de omgevingsfactoren creëren, en niet meer dan dat, collega Schiltz, maar ze maken dat de bedrijven zelf aan de slag kunnen gaan met artificiële intelligentie.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Schiltz, ik vind het een beetje bizar dat u die opmerking maakt, want straks hebt u een actuele vraag over de meerjarenbegroting aan minister Peeters. Ik vraag me dan ook af of het een vraag is in lopende zaken dan wel of u eventjes campagne wilt voeren voor Open Vld of dat u eigenlijk al vraagt dat Lydia Peeters haar programma voor de komende legislatuur komt toelichten. *(Applaus bij de N-VA)*

We zullen dat straks beoordelen.

Voor mij gaat het erom dat deze Vlaamse Regering in lopende zaken onder andere vrijdag nog een beslissing moet nemen over een eventuele oprichting van een ethische commissie. Ik zag vanmorgen de oproep van Agoria om tegen 2030 584.000 jobs te creëren dankzij digitalisering.

Inderdaad, collega Annouri, we moeten er zeer goed over waken hoe we dat kunnen invullen. Het zijn gigantische uitdagingen waarvoor je eerst moet sensibiliseren, mensen vormen en de schrik voor digitalisering moet wegnemen, want het biedt ook opportuniteiten. Digitalisering en robotisering kunnen een aantal jobs die niet leuk zijn, overnemen. Voor mij is het dus een gigantische uitdaging. Ik vind het dan ook zeer goed dat in dit huis een nationale dag wordt georganiseerd rond artificiële intelligentie met de vraag: ‘Is artificiële intelligentie een hype, ja of neen?’ Voor mij is het neen, het is de toekomst. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de budgettaire meerjarenraming 2019-2024 voor Vlaanderen

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, bij haar aantreden heeft de regering zich sterk gemaakt dat ze eerst zou snoeien om nadien te groeien, dat er structureel zou worden bespaard om vervolgens beleidsruimte vrij te maken voor de komende jaren. In de laatste meerjarenplanning was er een vooruitzicht dat tussen 2019 en 2024 de vrije beleidsruimte waarmee de volgende regering beleid kan voeren, zou oplopen tot maar liefst 1 miljard euro. Men zou dus kunnen zeggen dat dit goed beleid is, want we zorgen dat de volgende regering met een frisse

lei van start kan gaan en budget heeft om de cruciale uitdagingen van de toekomst aan te vatten. Maar, volgens de eerste prognoses zijn er berichten, en een voorlopig rapport, dat die beleidsruimte toch geen 1 miljard euro zou bedragen.

Minister, ik vraag aan u als minister van Begroting in lopende zaken tegen wanneer we een accurate planning kunnen verwachten en of het klopt dat de voorziene 1 miljard euro allicht zou moeten worden bijgesteld?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, ik zal hier niet over het Open Vld-programma communiceren, maar ik zal antwoorden als minister in lopende zaken.

Mijnheer Schiltz, ik dank u voor uw bezorgdheid over de budgettaire toestand van de Vlaamse begroting. U hebt het al gezegd: mijn voorganger, de heer Tommelein, heeft op het einde van 2018 duidelijk aangekondigd dat er in de volgende meerjarenplanning een beleidsruimte van 1 miljard euro zou zijn. Die beleidsruimte geldt voor de periode van 2019 tot 2024.

In het artikel in De Tijd waar u naar verwijst, staan ook een aantal positieve elementen. Deze Vlaamse Regering heeft ondanks besparingen en minder fiscale opbrengsten toch ook enorm geïnvesteerd in nieuw beleid voor een bedrag van 1,5 miljard euro. Die investeringen waren voornamelijk in de zorg en de economie. In dit artikel lees ik ook dat deze Vlaamse Regering wel degelijk haar budgettaire beloftes heeft waargemaakt.

Ik wil nog even met u teruggaan in de tijd. In 2014 hadden we een tekort van ongeveer 6 miljoen euro. In 2015 en 2016 werd het begrotingstekort lichtjes weggewerkt. In 2017 noteerden we al een begrotingsoverschot. Ook in 2018 was er een begrotingsoverschot van ongeveer 367 miljoen euro. Zo was het in het verleden. Ik neem aan dat de toekomst voor u belangrijker is. Zoals ik al zei, is er een beleidsruimte van 1 miljard euro aangekondigd. Daar kan men heel fier op zijn. Men toont op die manier aan dat men de uitgaven heeft kunnen beheersen en dat men tegelijkertijd ook een nieuwe beleidsruimte heeft doen ontstaan, ondanks de mindere opbrengsten door de taxshift en talrijke lastenverlagingen die we hebben doorgevoerd.

De administratie heeft intussen een nieuwe evaluatie gemaakt van de meerjarenplanning. Ik heb nog geen zicht op deze nieuwe plannen. Die zouden ook nog niet in een finale fase verkeren. Die planning heeft men opgemaakt voor de nieuwe beleidsploeg die straks, in de loop van volgende week, aan de slag kan gaan. Ik heb daar op dit ogenblik geen zicht op, maar als ik naar de laatste cijfers kijk die nu op tafel liggen en waarover we zekerheid hebben, denk ik toch dat we een gunstige vertrekbasis hebben voor de nieuwe beleidsploeg die straks aan zet is.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Een meerjarenplanning is natuurlijk een inschatting die probeert rekening te houden met de impact van het toekomstige beleid. Het is logisch dat er regelmatig wordt gecheckt of die planning nog klopt. Ik denk dat het van cruciaal belang is om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen, zij het dan niet vóór de verkiezingen, maar dat er bij de onderhandelingen voor een volgende regering snel duidelijkheid is over de budgettaire ruimte. We moeten er ook rekening mee houden dat er best wel wat kosten op ons afkomen. Ik denk dat het ondertussen aanvaard is dat de kosten voor de Oosterweelverbinding buiten de evenwichtsoefening worden gehouden. Die wordt wel gefinancierd, maar op Europees vlak niet meegenomen in de evenwichtsoefening. Dat moeten we vasthouden, al moeten die centen wel betaald worden. Daarom is het heel belangrijk om nauwgezet op te volgen hoe groot de budgettaire ruimte

zal zijn zodat de belangrijke werven die de volgende regering moet opstarten met een proper budgettair blaadje kunnen beginnen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Schiltz, u bent net tussengekomen om een beslist beleid – iets wat u zelf mee hebt beslist – weg te zetten als campagne, maar u bent blijkbaar al bezig met de onderhandelingen, want daarop is uw vraag volledig gericht. U verwijst ook naar een rapport. Dat rapport moet dus ergens beschikbaar zijn. Wij zouden die cijfers ook graag zien. Of wordt er vanuit uw administratie gelekt, minister?

De bottomline is in elk geval dat we er met deze regering voor gezorgd hebben dat we de volgende regering met een propere lei kunnen laten starten. Dat lijkt mij het belangrijkste signaal naar de Vlaming. We hebben voor ruimte om te investeren gezorgd, ook in de toekomst.

Een meerjarenraming is in essentie natuurlijk een levend document, dat voortdurend moet worden bijgesteld, afhankelijk van de wisselende parameters. We weten dat de economische groei is bijgesteld. Dat die raming de volgende jaren zal veranderen, is de logica zelve. Ik zou daarom zeer graag weten wat dit rapport nu precies zegt en of we daarin inzage kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Een meerjarenraming is natuurlijk een schatting. Dat bedrag van 1 miljard euro is berekend voor een periode van vijf jaar en niemand kan vandaag exact zeggen wat de budgettaire ruimte over vijf jaar zal zijn. Het belangrijkste is – en dat staat wel vast – dat deze regering op budgettair vlak een propere lei doorgeeft aan de volgende regering, dat ze een begroting in evenwicht achterlaat en dat ze geen facturen doorschuift naar de volgende regering of generatie. Dat is het belangrijkste. Voorts ga ik me buiten het gehakketak houden over welke raming het nu juist zou zijn.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik denk inderdaad dat dat het belangrijkste is. We leggen positieve cijfers voor aan de volgende beleidsploeg.

Ik wil nog heel concreet antwoorden op de vragen of er nu een rapport voorhanden is en of ik daar inzage in heb. Ik kan heel duidelijk stellen: ik heb geen rapport en ik denk dat collega Schiltz er ook geen heeft. Dat is reglementair ook zo bepaald. Het Departement Financiën en Begroting maakt in alle onafhankelijkheid een rapport op voor de beleidsploegen en dit op basis van de tendensen die ze nu kunnen inschatten en op basis van voortgezet beleid. Ze maken daaromtrent een rapport op dat ze na de verkiezingen zullen voorleggen aan de volgende beleidsploegen en/of aan de onderhandelaars die na de verkiezingen rond de tafel zullen zitten.

Ik houd niets voor jullie achter. Volgens mij heeft niemand op dit moment dat rapport in handen, behalve de administratie zelf, en die moet in alle onafhankelijkheid kunnen werken. Ik denk wel dat we het er allemaal over eens kunnen zijn dat we een gunstige vertrekbasis hebben. Eind 2018 hebben we gezien dat de komende beleidsploeg vrije beleidsruimte krijgt ten belope van ongeveer 1 miljard euro. Dat bedrag wordt nu misschien bijgesteld en zal ook afhankelijk zijn van nieuwe beleidsprioriteiten, maar er is in elk geval een gunstige vertrekbasis, een veel gunstigere basis dan in 2014. Die boodschap is vandaag de belangrijkste.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Diependaele, ik heb verwezen naar een artikel uit De Tijd en ik heb daar ook uit geciteerd. Zoals u ook gelezen hebt, zou er een voorlopig rapport zijn waaruit bepaalde zaken zouden blijken, onder voorbehoud weliswaar. Minister Peeters heeft daar een pertinent antwoord

op gegeven. Ik heb ook geen rapport in mijn zakken zitten, anders zou ik het wel met u gedeeld hebben.

Wat lopende zaken betreft, denk ik dat het nogal wies is dat ik de regering in lopende zaken bevraag over wat ze nu doet. Als de regering in lopende zaken immers een loopje begint te nemen met de begrotingsakkoorden en plots een put slaat in de begroting, dan heeft dat een impact op de volgende regering. Ook bij het einde van de legislatuur doe ik dus mijn werk als parlements lid door te informeren hoe de regering in lopende zaken de budgettaire toestand opvolgt, zodat de volgende regering met een propere lei kan beginnen. Het is niet meer dan dat.

Ik dank u allen voor de aandacht en interesse. *(Applaus bij Open Vld)*

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, ik vraag even het woord om het volgende uit te klaren. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik wil heel duidelijk stellen dat deze regering niet in lopende zaken is. Deze regering heeft volheid van bevoegdheid en het bewijs daarvan is dat dit parlement nu nog bijeenkomt en ons ook kan ondervragen of interpelleren. Dit parlement is niet ontbonden en dus hebben wij ook nog volheid van bevoegdheid. Twee weken geleden hebben we een zeer belangrijke beslissing genomen voor de nieuwe sluis in Zeebrugge. Vorige week hebben we een beslissing genomen rond een nieuw dok in Antwerpen en een oplossing voor het dorp Doel. Wij besturen verder. Vorige week stonden er meer dan tachtig punten op de agenda.

Voorzitter, onze begroting is niet alleen in evenwicht, maar, dicit de Hoge Raad van Financiën, ze is ook de enige begroting met een structureel evenwicht. Wat er in De Tijd stond, laat ik voor rekening van De Tijd, maar ik kan u wel zeggen, zoals minister Peeters ook zegt, dat de taxshift en de daling van de erfbelasting volledig ingecalculiseerd zijn in de meerjarenraming. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, regeringsleden mogen te allen tijde het woord vragen.

De economische situatie kan wel nog enigszins bijgesteld worden. Zoals jullie weten, publiceert het Planbureau in juni naar jaarlijkse gewoonte de nieuwe economische parameters. De volgende regering zal daar rekening mee moeten houden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mijnheer Schiltz, wilt u graag het laatste woord? *(Instemming)*

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister-president, ik dank u voor uw verheldering. Inderdaad, formeel is het parlement niet in lopende zaken. Maar u gaat mij toch niet vertellen dat wij hier drie of vier dagen voor de verkiezingen een normaal debat kunnen voeren, alsof er niets aan de hand is? Ik wil dat wel. Ik wil dat wel, maar ik hoor hier plots slogans en ronduit platte verkiezingspraat. En dat is wat ik een beetje humoristisch heb aangekaart. Mijn vraag was strikt beperkt tot wat de regering vandaag aan het doen is. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

En als de regering in volheid van bevoegdheid is, dan is het toch normaal, mijnheer Diependaele, dat ik vraag hoe de regering deze begroting bewaakt. Zo vermijden we dat er, terwijl we campagne voeren, terwijl er een nieuw parlement wordt verkozen, ongelukken gebeuren, 'en cours de route'. Dat is de reden van mijn vraag naar de stand van de begroting.

En, minister-president, u hebt absoluut gelijk: er is geen verschil wat betreft de appreciatie van het werk van de minister van Begroting. We hebben een degelijk

parcours gelopen en ervoor gezorgd dat er ruimte vrij zal zijn, misschien geen 1 miljard euro, maar het zal niet veel schelen. Dat is het enige dat we wilden zeggen.

En uiteraard bewaakt het parlement te allen tijde de manier waarop de regering met het beleid omgaat. Ik dank u. *(Applaus bij Open Vld en Bart Caron)*

De voorzitter: Bij dezen had het parlement dus weer het laatste woord.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het afremmen van de Belgische klimaatambitie in Europa door de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, laat ons gaan voor de sterkte van het parlement. En laat ons gaan voor het feit dat het een belangrijk moment is. *(Applaus bij Open Vld)*

De afgelopen weken zijn er inderdaad beslissingen genomen waarover een parlement, wanneer het samenkomt, volgens mij terecht vragen kan stellen. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Laat ons dat moment aangrijpen, collega Diependaele.

Minister-president, toen ik een aantal dagen geleden de krant opensloeg, dacht ik bij mezelf: 'Geert did it again.'

Er zit een soort van kroniek in. In de zomer van 2018 hadden we onderhandelingen op het Europese niveau om meer ambitie aan de dag te leggen op het vlak van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. Vlaanderen zei tegen de Belgische ambities: 'Neen, we doen niet mee.' In december 2018 hadden we de top in Katowice. Daar probeerden een aantal lidstaten om naar de top van het peloton te gaan op het vlak van klimaatambitie en toe te treden tot een zogenaamde 'high ambition coalition'. Geert belde naar Joke en zei: 'Neen'. De afgelopen dagen zagen we een informele top, waarbij premier Michel de ambitie had om België mee in het koppeloton te steken, waarbij Europa de ambitie op tafel legt om in 2050 klimaatneutraal te zijn. En een dag later zie ik dat u opnieuw 'neen' zegt.

Ik moet eerlijk zeggen, minister-president, dat ik dat niet goed begrijp. Ik stel u deze vraag, omdat dit parlement kamerbreed een klimaatresolutie heeft goedgekeurd die heel wat concrete maatregelen bevat en waarbij u, als Vlaamse Regering, een mandaat hebt om meer ambitie aan de dag te leggen. En toch remt u keer op keer die ambitie af.

Minister-president, mijn concrete vraag is: waarom remt u die Europese klimaatambitie vanuit Vlaanderen af?

De voorzitter: Minister-president Geert Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Rzoska, u weet beter dan wie ook dat de premier, als hij engagementen neemt, dat niet doet namens de Federale Regering, maar namens het hele land. Er is niet eens afgestemd, laat staan dat er een akkoord zou zijn gesloten.

Ik heb van een journalist van Le Soir moeten vernemen dat er een engagement zou worden genomen. Hij belde mij met de vraag: 'Bent u op de hoogte van het

feit dat er nu een engagement zal worden getekend ?' Het was ons niet voorgesteld, het was niet interfederaal overlegd, laat staan dat er een akkoord zou zijn.

En er staan zeer goede dingen in die paper. Ik had hem dan ook graag goedgekeurd. Zo staat er onder andere op onze vraag in dat meer dan 25 procent van het meerjarig financieel kader naar het klimaat zou gaan, dat de Europese Investeringsbank (EIB) meer zou ondersteunen in klimaatdoelstellingen, dat er veel meer zou worden geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling (O&O) inzake duurzaamheid.

Maar het is gemakkelijk om daaraan toe te voegen dat je naar – luister wel – klimaatneutraliteit zult gaan in 2050. Dat is gemakkelijk, wanneer je de factuur dan doorschuift naar de deelstaten. Ik geef u een voorbeeld. U kent het federaal plan. Zeg mij hoeveel de federale overheid doet inzake het wagenpark. Ik zie het niet in haar plan. Wij doen 27 procent.

Zeg mij eens hoeveel de federale overheid doet voor de gebouwen. Wij doen 27 procent, de federale overheid doet 11 procent – op aandringen van ons. Zeg mij hoeveel de federale overheid doet om de dieseltreinen weg te doen, want ik lees het niet in dat plan. Wij hebben daarentegen een zeer groot uitwerkplan.

U hebt plannen voor klimaatneutraliteit. Ik haal er een voorbeeld uit, collega Rzoska. Leg dat maar eens uit aan de mensen. Het komt erop neer dat er 2,3 miljoen woningen in Vlaanderen moeten worden afgebroken. 10 procent van onze woningen kun je klimaatneutraal maken, op voorwaarde van een grote investering. In Nederland werd berekend dat het gemiddeld 80.000 euro kost om een woning van 125 vierkante meter klimaatneutraal te maken, en dan hebben zij nog heel veel woningen die aan elkaar verbonden zijn; ze hebben veel minder individuele woningen.

De overige 90 procent in Vlaanderen kunt u niet klimaatneutraal krijgen, of hun E-peil op nul brengen. En dat is wat u wilt: u wilt nu al iedereen op zware kosten jagen, en mensen angstig maken. Want klimaatneutraliteit oogt goed, dat staat goed. Maar de regering gaat voor ambities, maar vooral ook voor maatregelen die je moet uitvoeren. Daar ligt het verschil.

Je kunt niet zomaar een handtekening zetten, een ongedekte cheque uitreiken. Daar doen wij niet aan mee. Wij gaan het sociale, fiscale en economische draagvlak niet kapotmaken. Want dat is wat u wilt. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Van campagne gesproken. Mijn concrete vraag was waarom u die ambitie niet steunt. En het enige antwoord dat ik krijg, is campagnepraat. Ik begrijp het niet goed. U zei daarnet zelf in uw antwoord dat er zeer veel goede zaken in dat plan stonden, maar dat jullie niet op de hoogte waren. Waarom hebt u die ambitie dan niet versterkt? U had kunnen zeggen: er staan zeer veel goede dingen in, maar we leggen nog een aantal zaken op tafel. Maar u hebt neen gezegd.

Minister, wat energie-efficiëntie betreft, hebben we hier de discussie gevoerd rond woningen. We hebben daar de afgelopen jaren te weinig vooruitgang in geboekt. Dat weet u net zo goed als ik. De betrokken minister heeft dat ook gezegd. Het is dan ook logisch dat alle programma's die nu voorliggen, daar ook de aandacht op vestigen.

Wat mij interesseert, is het feit dat u zegt dat er geen handtekening was. Ik verwijs opnieuw naar de klimaatresolutie. Daarin stond zeer duidelijk dat we in Vlaanderen bijvoorbeeld naar een slimme kilometerheffing zouden gaan, om een stap vooruit te zetten. We hebben dat ook aan Europa voorgesteld. Dat zit in de plannen. Hoe komt

het dat een regering – die niet in lopende zaken is, maar die wel campagne voert – zoiets gewoonweg van tafel veegt? Dat wil ik wel eens van u horen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, ik ga zeggen wat ik hier altijd heb gezegd. We moeten de kamerbreed genomen engagementen honoreren. Dat moeten we vooral doen, ruimhartig. Maar we moeten wel opletten met nieuwe beloftes, waarbij we meegaan in een opbod, zonder te kunnen garanderen dat we die beloftes ook kunnen waarmaken. Dat was ons standpunt, en dat blijft ons standpunt.

Als daar natuurlijk, op een bepaald moment, op een ander niveau dingen aan worden toegevoegd, die niet eens zijn doorgepraat met de regio's, dan houdt het op. Dat is een onaanvaardbare werkwijze, zo eenvoudig is het.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister-president, u verwondert mij een beetje. U bent jurist, u hecht belang aan de rol van het parlement. Dit parlement heeft, samen met alle andere parlementen van dit land, een heel duidelijk mandaat gegeven aan u, en aan alle andere regeringen. Dat is een duidelijk mandaat dat stelt dat we binnen de Europese Unie een voortrekkersrol moeten spelen, om de ambities te verhogen. Dat werd duidelijk goedgekeurd door dit parlement. Die resolutie werd opgesteld samen met uw fractie, en met alle andere democratische fracties – de fracties van dit parlement, en van alle andere parlementen van dit land.

Wij verwachten van u een voortrekkersrol, en de resolutie stipuleert ook heel duidelijk hoe die rol er moet uitzien. Het gaat om hogere doelstellingen, acties om andere landen en regio's te overtuigen om de verbintenissen van Parijs na te komen en aan te scherpen.

Nu komt u hier stellen dat u niet bent gecontacteerd, en dat u geen mandaat hebt. Dat is geen excuus om niet te doen wat het parlement van u heeft gevraagd, namelijk een voortrekkersrol opnemen om de ambities van Parijs aan te scherpen en waar te maken. Stop er alstublieft mee een ernstig klimaatbeleid in conflict te stellen met een ernstig economisch beleid. Een klimaatbeleid kan bijzonder gunstige economische effecten hebben; laat ons daar samen werk van maken. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister-president, weet u wat een staalharde wetmatigheid is? Dat is geen wet die wij in het federaal parlement goedkeuren, geen resolutie, en ook geen decreet hier in het Vlaams Parlement. Het is de wetenschappelijke vaststelling dat als we in 2050 niet klimaatneutraal zijn, de kosten niet te overzien zijn. Als u vandaag al bang bent voor kosten van renovatie en de omslag van onze economie naar een klimaatrobuuste economie, zult u versteld staan welke kosten er op onze kinderen gedonderd komen. Ik begrijp dat u geen telefoontje gekregen hebt van Charles Michel, en dat dat de reden is waarom de goede elementen in het akkoord – ik ben blij dat u ze ook erkent – dan ook geen doorgang kunnen vinden.

Minister-president, ik denk echt dat als het ons menens is met een robuust klimaatbeleid, als we ook in Vlaanderen de economische vruchten en de welvaartsvruchten willen plukken van die omslag naar een klimaatrobuust beleid, het geen zin heeft om een spelletje welles-nietes te spelen. Het klimaat heeft lak aan bevoegdheidsverdelingen en heeft lak aan wie er naar wie getelefoneerd heeft. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: De laatste tussenkomst en ook die van de heer Bothuyne raken natuurlijk kant noch wal. Zo werkt het niet. Dat werkt niet met een telefoontje. Dit werkt met overleg, dit vergt dat je de paper krijgt. Ik heb die niet gekregen, we hebben die niet kunnen bespreken, niet op Vlaams niveau, niet interfederaal. Ik heb een telefoontje gekregen van een journalist die vraagt: 'Gaait Vlaanderen akkoord?' Ik zeg: 'Waarmee? We weten van niets.' Ik heb contact opgenomen met de FOD Buitenlandse Zaken, daar wist men van niets. Het kabinet hield de boot af. Uiteindelijk hebben we vernomen dat daar een initiatief was van een aantal landen, en waar Duitsland bijvoorbeeld niet aan mee wil doen, wegens de ongedekte cheque, wegens de handtekening die geplaatst wordt zonder dat er maatregelen tegenover staan.

Ik heb dan later inderdaad kennisgenomen van de paper. Ik had daar heel graag aan meegewerkt, want wij zijn ambitieus, wij willen verregaande maatregelen, wij trekken de kar op Europees niveau. Ik vind ook dat Europa mondiaal een veel grotere rol moet spelen. In uw provincie betaalt ArcelorMittal op dit ogenblik 70 miljoen euro CO₂-taks, en komt nu in moeilijkheden, net als zijn Oostenrijkse evenknie, met 5000 directe jobs en 13.000 indirecte jobs, omdat de concurrentie op mondiaal vlak totaal niet meer evenwichtig is. Je moet dus oppassen met dat soort dingen.

Zoals ik zei, staan er goede zaken in. Alleen staat er nu in dat we in 2050 niet alleen CO₂-neutraal zouden moeten zijn, maar volledig klimaatneutraal. Ik hoor van niemand hier hoe je dat concreet zult doen met ons woningenbestand. Wij hebben 2,3 miljoen woningen die je, om ze klimaatneutraal te maken, moet afbreken, en niet kunt renoveren, mijnheer Schiltz, en waar die mensen enkel nog de waarde van hun grond overhouden. 10 procent van onze woningen kun je upgraden, met een gemiddelde kost – in Nederland berekend – voor een woning van 125 vierkante meter, tot klimaatneutraliteit – dak, muren, ramen, deuren, vloerverwarming of warmtenetten, nieuwe vloer enzovoort – van 80.000 euro. Andere, oudere woningen kun je gewoon niet klimaatneutraal maken. Wees dus een klein beetje realistisch, en ga voor zo sterk mogelijke maatregelen, wat wij ook doen, wat wij ook onderschrijven, waar wij op Europees vlak ook de kar trekken. Maar wij willen niet dat we in een economische puinhoop terechtkomen.

ArcelorMittal doet het een derde beter dan het wereldniveau. Het betaalde aanvankelijk 10 of 15 miljoen euro CO₂-taks, en nu 70 miljoen euro. Daardoor kunnen ze niet meer normaal investeren, en komen ze concurrentieel onder druk – ik neem aan dat u allemaal die signalen krijgt. Wat heb je in godsnaam gewonnen als je ArcelorMittal, dat het best performerende bedrijf van de wereld is, kwijtbent? Gaan we het naar India laten gaan, gaan we het naar China laten gaan? Of gaan we ze steunen in hun telkens betere prestaties op dat vlak, om staal te maken waar je windmolens mee maakt, waar je treinen mee maakt, waar je zonnepanelen mee maakt? Of gaan we de lat nu zo hoog leggen dat de economische activiteit onder druk komt, dat ons sociaal draagvlak onder druk komt?

Mijnheer Bothuyne, ik verwijs hier even naar een interview met uw 'Spitzenkandidat' Manfred Weber – u zult het vandaag in De Standaard gelezen hebben –, die dus uitdrukkelijk zegt dat wij inzake duurzaamheid ook rekening moeten houden met sociale en economische duurzaamheid.

En dus ja voor sterke maatregelen, ja voor doorgedreven maatregelen. Maar ik zou verwachten dat het federale niveau minstens ook zijn duit in het zakje doet en niet zegt 'laat de deelstaten de factuur maar betalen of laat de mensen de factuur maar betalen', maar gaat voor haalbare, gedragen maatregelen die ons graadueel brengen waar we moeten zijn.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, u zegt wel dat u de ambitie hebt gehad om Europa in een koppeloton mee te trekken, maar het enige wat u vandaag eigenlijk doet, is angst zaaien, en niet de opportuniteiten zien die een robuust klimaatbeleid eigenlijk in zich draagt. Ik moet eerlijk zeggen dat, toen ik een paar dagen geleden uw demarche zag in de krant, ik ze niet goed begreep. Ondertussen denk ik dat ik het wel begrijp. U bent de minister-president van de Vlaamse Regering die in 2016 een klimaatop heeft georganiseerd waarbij u een aantal concrete maatregelen op tafel hebt gelegd, broodnodige maatregelen. De betonstop is er niet gekomen. De slimme kilometerheffing is van tafel. Ook de boskaart hebt u van tafel getrokken. Ik denk, collega's, en ik ben ervan overtuigd: het is inderdaad van belang dat we op 26 mei de juiste keuze maken om tot een ambitieuze Vlaamse klimaatregering te kunnen komen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

Dit was het laatste optreden van de minister-president in de plenaire vergadering. (*Applaus*)

Dat heeft hij zelfs vastgelegd in een selfie.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de erkenningsaanvraag van de islamschool die op 1 september wil starten in Genk

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, Genk is een stad waar een op de twee kinderen geboren wordt in een moslimgezin. Genk is ook een stad die geconfronteerd wordt met toenemende segregatie. Toch stellen we nu vast dat men het wat dat betreft blijkbaar nog erger wil maken, want er zijn nu dus die plannen om de eerste islamschool in Vlaanderen in Genk te openen: apartheidsonderwijs dus in onze eigen stad. Want, zoals bekend heeft Milli Görüs, de Turkse fundamentalistische vereniging, het SYNTRA-gebouw in Genk gekocht voor 2,5 miljoen euro. We stellen daarbij vast dat zowel het stadsbestuur in Genk alsook de Vlaamse regeringspartijen blijkbaar op de hoogte waren van die aankoop, van die plannen om met een islamschool te beginnen, maar dat men daar niks tegen ingebracht heeft. Nochtans heeft een eminent lid van uw regering, van uw coalitiepartner N-VA, gezegd in de media: "Milli Görüs is een organisatie die kleuters sluiert, de democratie in gevaar brengt en zich bezondigt aan shariadenken."

Toch stellen wij vast, minister, dat er intussen opendeurdagen worden georganiseerd door die organisatie, dat die school blijkbaar ook een erkenningsaanvraag heeft ingediend en dat er intussen folders worden verspreid waarin men zegt dat men de thuistaal wil promoten. Dus niet het Nederlands, maar wel het Turks. Nochtans weten we, minister, dat die organisatie die school niet wil oprichten om goed onderwijs te geven aan leerlingen die dat nu in Genk niet zouden krijgen. Ze doen dat om kinderen te indoctrineren met hun eigen fundamentalistische visie. Ik denk, minister, dat u weet dat hier in Genk geen draagvlak voor is, dat ook Vlamingen dit apartheidsonderwijs absoluut niet willen. En dus wil ik van u graag weten wat u van plan bent te doen met die erkenningsaanvraag van de eerste islamschool in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, er is rond dit thema al eens eerder een actuele vraag gesteld. Dat was op 21 maart van vorig jaar. Toen was er nog geen erkenningsaanvraag. Ondertussen is die er wel. Dus ja, er is een aanvraag ingediend om een school erkend te krijgen.

Onze onderwijsinspectie voert nu onderzoek, dat is evident. Er zijn 21 erkenningsvoorwaarden die allemaal bekeken moeten worden. De onderwijstaal moet het Nederlands zijn. De grondwettelijke rechten en vrijheden moeten gerespecteerd worden. Maar ik heb veiligheidshalve ook gevraagd, enfin, de inspectie en ook de Staatsveiligheid hebben beslist om advies te vragen om na te gaan wat de organisatie is die achter de school zit en of er met bepaalde zaken rekening moet worden gehouden. We hebben dat advies nog niet gekregen.

De inspectie heeft nog enkele weken tijd om haar beslissing te nemen of de school al of niet erkend zal worden. Sowieso, als aan de voorwaarden niet is voldaan, kan er geen erkenning volgen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik hoop dat u het met me eens bent dat een dergelijke school zorgwekkend is, dat dat niet de weg is die wij willen bewandelen, de weg van verdere segregatie en apartheid.

U verwijst naar de Staatsveiligheid. Er was vlak voor de lokale verkiezingen in oktober vorig jaar een uitspraak van toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Jambon. Hij zei op de radio dat hij wou weten wie achter die geldstromen voor die scholen zat. Hij wou weten wie achter die organisatie Milli Görüs zat, die in Duitsland door de staatsveiligheid als een gevaarlijke antidemocratische organisatie wordt beschouwd. Hij wou weten hoe die hier zomaar een gebouw kan kopen en onderwijs inrichten. Hij vroeg een rapport aan de Staatsveiligheid.

Minister, wat is er van dat rapport gekomen? Is dat verzoek aan de Staatsveiligheid gericht? We zijn intussen meer dan een half jaar later. U kondigt nu opnieuw aan een advies te vragen aan de Staatsveiligheid terwijl dat zes maanden geleden blijkbaar al gevraagd is door minister Jambon, althans dat heeft hij gezegd op de radio. Wat is er gebeurd met die aanvraag?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, minister, in de argumentatie van de organisatoren lees ik dat ze deze school willen opstarten omdat "het bestaande onderwijs onvoldoende kansen biedt aan jongeren met een islamitische achtergrond".

Ze willen dus extra lessen islamitische godsdienst organiseren. Ze willen lessen Arabisch en Turks organiseren om de kansen van deze jongeren te vergroten. Het is net het omgekeerde dat we moeten doen! We moeten net nog meer inzetten op de kennis van het Nederlands om de achterstand te gaan wegwerken. Dit is heel duidelijk. Dit werkt segregatie in de hand; dit druist in tegen alles waar wij voor staan. Minister, ik vraag u om verder rechtvaardig maar heel krachtig te reageren tegen deze aanvraag. Ik vraag u ook om deze boodschap aan uw eventuele opvolger door te geven.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): De heer Janssens haalt een belangrijk punt aan. Het is wel verrassend om dat uit zijn mond te horen. Hij zegt: 'Wij zijn tegen segregatie.' Join the club. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Jarenlang heeft het Vlaams Blok ervoor gepleit om alle mensen in aparte scholen bijeen te steken in hun fameuze zeventigpuntenprogramma. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Goed, beter nu tegen segregatie zijn dan naar het verleden te blijven kijken. Maar als u tegen segregatie bent, snap ik niet waarom uw fractie nog maar een paar weken geleden een rare stemming heeft gehouden. Onze fractie is bijvoorbeeld tegen segregatie op het vlak van levensbeschouwing en zou in het officieel

onderwijs kinderen rond levensbeschouwingen samen willen brengen. Net daarom waren we samen met de collega's van de N-VA in de Senaat voorstander om artikel 24 aan te passen, maar ook daar was het veel geblaat en weinig wol van het Vlaams Belang. En nu voor uw laatste actuele vraag komt u soep opwarmen die u hier al een paar keer hebt gehad.

Er zijn partijen die echt tegen segregatie zijn en daar altijd aan werken, ook in de Commissie voor Onderwijs, waar we nooit iemand van het Vlaams Belang zien, maar u geloof ik op dat punt al lang niet meer.

Minister Hilde Crevits: Collega's, iedereen weet dat er in ons land vrijheid van onderwijs is. Dat betekent dat iedereen die dit wenst, onderwijs mag inrichten. Vrijheid van onderwijs betekent geen vrijblijvendheid. Je moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Of je nu een erkende school bent of collectief thuisonderwijs aanbiedt, wat sommigen ook doen, en waarover ik veel minder commentaren hoor bij bepaalde partijen, dat speelt allemaal geen rol, je moet aan een aantal basisvoorwaarden voldoen.

Voor mij is ook dit dossier belangrijk. Ik ben vanuit mijn aard geen voorstander van een aparte islamschool, maar mijn persoonlijke mening doet hier minder ter zake dan het onderzoek dat door onze inspectie gevoerd moet worden.

Dat onderzoek moet objectief zijn. Alle erkenningsvoorwaarden moeten worden getoetst. Collega Sminate, het is evident dat een aantal basisvoorwaarden moeten zijn vervuld: de onderwijstaal is het Nederlands, de grondwettelijke rechten en vrijheden moeten worden gerespecteerd, de rechten van het kind moeten worden gerespecteerd. Dat onderzoek gebeurt nu door de inspectie. Mijn mensen van onze onderwijsinspectie hebben een bericht gestuurd naar de Staatsveiligheid met de vraag waarmee ze allemaal rekening moeten houden, of de achterliggende vzw kan worden gecontroleerd. Ik heb geen idee of minister Jambon daadwerkelijk het onderzoek waarnaar u verwijst, heeft gedaan. Als dat is gebeurd, dan is het heel gemakkelijk: dan moet de Staatsveiligheid dat onderzoek gewoon maar doorsturen naar mijn inspectie. Als het niet is gebeurd, dan zullen ze het daadwerkelijk nog moeten doen. Dat moet u echter aan collega Jambon vragen. Daar kan ik geen antwoord op geven. Mijn onderwijsinspectie heeft aan de Staatsveiligheid gevraagd of er zaken zijn waarmee ze rekening moet houden. Ik ga er toch wel van uit dat men ons op tijd zaken zal signaleren, als dat nodig zou zijn, en dat onze inspectie daar dan ook daadwerkelijk rekening mee zal houden.

Het onderzoek wordt gevoerd, in al zijn gestrengheid en ook in al zijn transparantie. De inspectie kan daar uiteraard ook autonoom een advies over verstrekken. *(Applaus bij CD&V)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): We stellen voor de zoveelste keer vast dat ik hier toch maar weer alleen sta, alleen sta om namens de vele Vlamingen te spreken die zich zorgen maken over de toenemende segregatie, over de islamisering van onze samenleving, en vooral over de komst van de eerste islamschool in Genk, in Vlaanderen. Minister, ik hoop dat u de vrijheid van onderwijs die er in dit land inderdaad is, niet laat misbruiken door een Turkse fundamentalistische vereniging, die net die vrijheden van ons wil opheffen en de eigen manier van leven wil opdringen aan de kinderen die hier worden geboren, die gif wil verspreiden in onze samenleving.

Ik zie overal in Vlaanderen dat uw partij campagne voert met 'Hilde'. Wel, minister, ik hoop dat er met Hilde geen islamschool in Vlaanderen komt. Ik kan u in elk geval garanderen dat er wat het Vlaams Belang betreft, geen sprake van kan zijn, niet op 1 september van dit jaar, niet op 1 september van volgend jaar, nóóit. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het behoud van de algemene plicht tot bedwelming van dieren voorafgaand aan de slacht

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, minister, collega's, ik had eigenlijk nooit durven te vermoeden dat mijn laatste parlementaire vraag over het onverdoofd slachten zou gaan, want die strijd is gestreden. De voorbije weken werd echter zo vaak gespind over de kwestie, met als absoluut dieptepunt een flyer die in Brussel werd verspreid en waarmee stemmen werden geronseld op de kap van het dierenleed, en eigenlijk ook op de kap van de religieuze gevoeligheid, wat ook bijzonder immoreel is. Dat gespin heeft ook Vlaanderen bereikt. Op den duur werd de indruk gewekt dat het decreet dat hier vrijwel unaniem werd goedgekeurd, vatbaar was voor herziening. Minister, we verwachten nog een uitspraak van het Europees Hof van Justitie. Het Grondwettelijk Hof heeft de kwestie doorgeschoven naar het Europese niveau. Dat zal natuurlijk belangrijk zijn voor Vlaanderen, maar ik mag hopen dat er op politiek vlak geen discussie meer is over een verbod op onverdoofd slachten in Vlaanderen. Ik hoor daar graag bevestiging van.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Sanctorum, u zegt het heel correct: er wordt wel wat gespind. Het zijn verkiezingen, nietwaar. Ik heb dat ook kunnen vaststellen op basis van de debatten die hier net zijn gevoerd. Ik kan u geruststellen: dat verbod op onverdoofd slachten is goedgekeurd en we gaan daar niks aan wijzigen.

Ja, iedereen heeft het recht om de democratische consensus in vraag te stellen en daartegen te procederen. Dat is eenieders recht, maar ik vind dat velen de kans hebben gemist om zich aan te sluiten bij die democratische consensus. Er zijn 55 organisaties, moslimorganisaties en joodse organisaties, die naar de rechtbank zijn getrokken, meer bepaald naar het Grondwettelijk Hof. Wat mij betreft, hebben die echt een kans gemist om zich aan te sluiten bij de democratische consensus. Nu geven ze een beetje het signaal dat ze zich buiten die democratische consensus plaatsen. Dat vind ik echt een gemiste kans, maar goed, die procedure loopt.

Anderzijds, 'elk nadeel heb zijn voordeel', ook in dezen. We hebben met deze stemming in dit parlement wel iets losgemaakt in Europa.

Het debat wordt momenteel ook in andere Europese landen gevoerd. Het Grondwettelijk Hof van Slovenië, bijvoorbeeld, heeft gesteld dat het verbod op onverdoofd slachten te rijmen valt met de Sloveense grondwet en met de rechten en vrijheden. In Nederland is ook een voorstel tot verbod ingediend, maar de Nederlandse Raad van State heeft een negatief advies gegeven.

Dit betekent dat we met de procedure die we nu voeren en met de beslissing van het Grondwettelijk Hof om het Europees Hof van Justitie een vraag te stellen een kans hebben om de facto niet enkel in Vlaanderen, maar in heel de EU een verbod te realiseren. Als het Europees Hof van Justitie ons gelijk geeft, hebben we niet enkel voor Vlaanderen, maar voor heel de EU iets gerealiseerd.

Elk nadeel heeft zijn voordeel. We staan recht in onze schoenen en ik ga er dan ook van uit dat het Europees Hof van Justitie ons zal volgen en zal oordelen dat het verbod op onverdoofd slachten wel degelijk met de rechten en vrijheden te

rijmen valt. Indien dat het geval is, zullen we een ongelooflijke steen voor het dierenwelzijn hebben verlegd, niet enkel in Vlaanderen, maar in heel de EU. Ik ben zeker dat de Europese lidstaten ons dan zullen volgen. (*Applaus bij de N-VA*)

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Het klopt dat een uitspraak van het Europees Hof van Justitie een tweesnijdend zwaard is. Als het voor het Europees Hof van Justitie kan, betekent dit dat het in heel de EU kan.

We moeten echter de nuance maken dat het zetten van die stap nog steeds een politieke beslissing zal inhouden. Het wordt dan mogelijk in elke Europese lidstaat, maar er moet nog steeds een politieke beslissing worden genomen.

Ik neem geen deel aan de campagnes, maar ik zou hieraan willen koppelen dat ik hoop dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de komende legislatuur het voorbeeld van Vlaanderen en Wallonië zal volgen. De verschillende fracties kunnen misschien tijdens de vragenronde vanuit het halfrond bevestigen dat ze de strijd voor een verbod op onverdoofd slachten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zullen waarmaken.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Mijnheer Sanctorum, ik kan uw actuele vraag gewoon bijtrekken. Het gespin dat de afgelopen dagen in de Joodse gemeenschap is ontstaan, is natuurlijk voor hun rekening. We kunnen niemand verwijten dat hij bepaalde uitspraken creatief interpreteert. Ik denk dat we dit eenvoudig kunnen wegzetten als fake news.

Indien u van mijn partij de bevestiging wilt dat er geen enkele discussie over het verbod op onverdoofd slachten is, hebt u die de afgelopen dagen al gekregen. Ik wens dat hier nog eens expliciet te herhalen.

Ik deel uw mening. Ik ben even verontrust als u dat de socialisten, Groen en Eco-lo in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in de gemeenschappen campagne voeren om niet voor een verbod op onverdoofd slachten te stemmen. In die zin ben ik even verontrust als u. Ik zou de groenen en de socialisten hier dan ook willen vragen wat hun standpunt met betrekking tot het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is. Blijkbaar gaat dierenwelzijn wel boven religie, maar voor sommigen niet boven electoraal gewin. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. We hebben samengewerkt om in Vlaanderen een verbod op onverdoofd slachten in te voeren. Dat is een goede zaak geweest. Op vraag van Open Vld is dat zo veel mogelijk in dialoog gebeurd. Ik denk dat we daar op een goede manier in zijn geslaagd.

U weet dat ik in maart 2019 in de commissie heb gevraagd dat verbod uit te breiden. Het geldt niet voor al onze dieren. Dat is onder meer het geval voor runderen. We verwachten nog een stap vooruit. We pleiten voor vooruitgang en voor de uitbreiding van het verbod op onverdoofd slachten naar runderen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, Groen heeft, om duidelijk te zijn, in het Brussels Parlement een voorstel ingediend met dezelfde tekst die in het Vlaams Parlement is goedgekeurd. Dat is duidelijk.

Minister, ik betreur het dubbelzinnig taalgebruik van uw partijvoorzitter ten eerste.

Het ondermijnt trouwens uw eigen autoriteit in dat geval. Die electorale dubbelzinnigheid is alleen bedoeld om bepaalde bevolkingsgroepen electoraal ter wille te zijn – om het niet hardop te zeggen: de Joodse gemeenschap. Dat zijn geen fijne dingen, ook niet in campagnetijd. (*Applaus bij Groen. Rumor*)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Mijnheer Sanctorum, ik ben blij met uw vraagstelling omdat u enige duidelijkheid vraagt. Minister, ik wil nog wat extra duidelijkheid geven. Als hier wordt gesteld dat er mensen zijn die die spelerei bewust de wereld insturen, dan wil ik u een citaat voorleggen en vragen wat de houding van de N-VA daarover is.

In De Morgen staat de houding van Bart de Wever tegenover het verbod op onverdoofd slachten. Ik citeer: "We waren ons er gewoon niet van bewust hoezeer dit de Joodse gemeenschap treft."

Minister, u weet dat we er in het verleden in de commissie meermaals op hebben aangedrongen in overleg te treden met de verschillende gemeenschappen. Er zijn hoorzittingen geweest met de gemeenschappen in het parlement, ook met de Joodse gemeenschap.

Minister, zet u het overleg met die gemeenschappen nog verder? Dat was een uitdrukkelijke vraag van dit halfroed. Blijft u bij het standpunt zoals dat hier effectief is gestemd?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb gezegd dat ik altijd blijf openstaan voor elke vorm van dialoog. Ik betreur alleen dat 55 moslim- en joodse organisaties hebben gekozen voor een ander pad, namelijk voor de juridische weg. Het weze zo, het is hun recht, maar ik herhaal dat ik dat een gemiste kans vind. Ik vind het ook een gemiste kans dat weinig partijen zijn ingegaan op uw vraag, mijnheer Sanctorum, om zich uitdrukkelijk uit te spreken voor de invoering van dat verbod, ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik heb nu wel begrepen dat de geesten bij Groen blijkbaar gerijpt zijn. (*Opmerkingen van Elisabeth Meuleman*)

Ik baseer me gewoon op de uitspraken en stellingen van een parlamentslid van Groen, mevrouw Annemie Maes, die duidelijk heeft gezegd dat ze volgens haar verwijderd is van de lijst van Groen vanwege haar pleidooi voor het verbod op onverdoofd slachten. (*Applaus bij de N-VA. Rumor*)

Ongetwijfeld zal een parlamentslid van Groen het verkeerd voorhebben. Ik hoop alleszins dat we niet alleen in Vlaanderen, maar bij uitbreiding ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en in heel Europa dat steentje kunnen verleggen. De kaarten liggen goed. We hebben een uitgebreid argumentarium opgesteld en er in het kader van die procedure ook de beste juristen op gezet. We kunnen een stevig pleidooi houden voor de invoering van dat verbod, niet alleen in Vlaanderen, maar in heel Europa.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik had inderdaad op iets meer enthousiasme gehoopt in de antwoorden op mijn oproep. De meest duidelijke, in alle eerlijkheid, waren die van de N-VA en Groen. Ze hebben duidelijk gesteld dat in Brussel...

Oké, mevrouw De Vroe, ik heb gesproken over de uitbreiding van een verbod op onverdoofd slachten. Ik corrigeer mezelf: Open Vld, Groen en de N-VA zijn de partijen

die duidelijk hebben gezegd dat ze pleiten voor een verbod op onverdoofd slachten in Brussel. Ik hoop dat de andere partijen ook zullen volgen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het voornemen een dierenwelzijnskeurmerk voor landbouwhuisdieren in te voeren

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik was deze week blij te lezen dat u wilt dat er in Vlaanderen een dierenwelzijnslabel in het leven wordt geroepen. Ik denk dat de afgelopen legislatuur heeft bewezen dat dat toch wel nuttig zou kunnen zijn in Vlaanderen. Iedereen herinnert zich de beelden van de slachthuizen, waar we toch heel wat stappen hebben moeten ondernemen en ook hebben gezet. Ook in warenhuizen is het niet altijd duidelijk. We hadden het hele debat over het onverdoofd slachten, we hadden het verhaal van de plofkip.

De debatten werden allemaal gevoerd tijdens deze legislatuur, maar ik ben toch blij dat er nu nog werk zou kunnen worden gemaakt van de start van een dierenwelzijnslabel. Daarover hebben we het ook al gehad in de commissie. In Nederland werkt dat goed vandaag.

De vraag is echter hoe we dat gaan doen. Er zijn heel wat voorwaarden aan. Wat is het kader? Waar moet de productie van de dieren aan voldoen? Wie moet daaraan meedoen? Is dat verplicht of niet? Mijn vraag is dan ook zeer eenvoudig, minister. Hoe ziet u de start van het dierenwelzijnslabel?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat is een discussie die ik al lang voer, zowat een jaar of twee. Ik heb op regelmatige tijdstippen een gesprek gehad met Beter Leven Nederland. Dat Beter Leven-keurmerk scoort inderdaad goed in Nederland. Ik geloof dat ze een kwart van het marktaandeel van de varkens hebben, wat toch immens is. Daarom had ik hen gevraagd of ze niet zouden overwegen om ook naar Vlaanderen te komen, om dan natuurlijk wel met Vlaamse boeren te werken. Je ziet dat dat Beter Leven-keurmerk via onder andere Albert Heijn en Lidl zijn weg vindt naar onze Vlaamse warenhuizen. Ik vind dat we ons de kaas niet van het brood mogen laten eten. Wij kunnen op het vlak van dierenwelzijn minstens evenveel bieden als Nederland. Daarenboven voel je dat verschillende warenhuizen bezig zijn met de idee om een eigen keurmerk te gaan uitwerken, en dan krijg je natuurlijk een wirwar aan keurmerken, wat de geloofwaardigheid niet ten bate komt.

We hebben dus bij herhaling samengezeten met het Beter Leven-keurmerk uit Nederland. Uiteindelijk hebben zij geoordeeld dat ze die stap toch niet wilden zetten om ook met een Vlaams keurmerk naar buiten te treden, gebaseerd op Vlaamse producten. Daarom heb ik Piet Vanthemsche, toch iemand die de landbouwsector bij ons zeer goed kent, de opdracht gegeven om een businessmodel op poten te zetten, om finaal tot een Vlaams keurmerk te komen, zodoende dat we inzake dierenwelzijn ook daar de bakens kunnen verzetten.

En ik geef u nog een belangrijk nieuwtje mee: er is wel degelijk een mogelijkheid en een vraag bij de Vlaamse consument, en ook een bereidheid om daar meer voor te betalen. Uit een onderzoek dat door GAIA en Beter Leven gevoerd is ten aanzien van de Vlaamse markt, blijkt het volgende. Als men vraagt: 'Hoe belangrijk is dierenwelzijn voor u als consument?', dan zegt 36 procent van de Vlamingen 'heel belangrijk' en 46 procent 'eerder belangrijk'. En als men dan vraagt:

'Zou u bereid zijn om meer te betalen voor vlees dat geproduceerd is onder de best mogelijke omstandigheden op het vlak van dierenwelzijn?', dan antwoordt 37 procent 'eerder akkoord' en 26 procent 'volledig akkoord'. Er is dus wel degelijk ook commercieel een mogelijkheid, vandaar dat ik vind dat we niet bij de pakken mogen blijven zitten. Ik heb aan Piet Vanthemsche gevraagd om tegen september een businessmodel uit te werken, zodat we ook met onze Vlaamse landbouwsector voluit het voortouw kunnen nemen op het vlak van dierenwelzijn.

Jelle Engelbosch (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord. Het is inderdaad aangewezen dat we al het mogelijke doen om versnippering tegen te gaan. Als elke supermarkt met zijn eigen label gaat beginnen, dan ziet de consument door de bomen het bos niet meer en dan weet men niet wat er nu eigenlijk achter zit van kwaliteitslabel. Dit is inderdaad de juiste ingesteldheid.

Ik hoor dat de warenhuizen betrokken moeten worden en natuurlijk ook de slachterijen, maar we mogen in deze zaak vooral de landbouwer niet vergeten. Ik denk dat het ook voor de landbouwsector een extra 'win' kan zijn. Ze gaan zich kunnen onderscheiden van de massaproductie. Ze gaan daardoor hogere prijzen kunnen krijgen, zoals u zelf zegt. Ik zou dus willen vragen dat u in uw opdracht aan de heer Vanthemsche ook meegeeft dat hij zeker met de landbouwsector moet gaan samenzitten, om te kijken hoe zij daar ook beter van kunnen worden.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, beste collega's, we kunnen het natuurlijk alleen maar toejuichen als meerwaardecreatie en dierenwelzijn hand in hand kunnen gaan en als daar op die manier, al dan niet via een label, op kan worden ingespeeld. Het is goed dat er een grondig onderzoek gevoerd wordt naar hoe het in het buitenland zit en wat de reactie van de retail is. Want de consument en de retail, dat is niet altijd hetzelfde. En de consument in een enquête is ook niet altijd dezelfde als de consument die in het warenhuis staat.

Minister, u hebt daarnet gesproken over het label Beter Leven in Nederland. Er zijn gesprekken geweest, maar blijkbaar is het niet gelukt of is men niet geïnteresseerd om dat ook in Vlaanderen toe te passen. Wat is de echte reden daarvoor? Hebben zij zelf afgehaakt? Wat zijn de problemen waarom zij terughoudend zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, op het vlak van dierenwelzijn moeten inderdaad nog stappen vooruit worden gezet. Het is heel belangrijk dat mensen hun vlees bewuster kunnen aankopen. Een wirwar aan labels kunnen we missen, duidelijkheid in dezen is voor de consument van heel groot belang.

Het is goed dat u Piet Vanthemsche hebt aangeduid om de dialoog aan te gaan en hem een onderzoeksoopdracht hebt gegeven. In het verleden bij het onverdoofd slachten bleek die dialoog succesvol te zijn en ik ben ervan overtuigd dat dit ook hier mogelijk is. Maar het is inderdaad ook belangrijk dat alle sectoren waaronder de landbouwsector daarbij worden betrokken. Die dialoog moet grondig worden gevoerd. Ik denk dat de consument zeker bereid is om meer te betalen wanneer die weet wat hij of zij koopt.

Minister, welke financiële middelen trekt u uit om dat label hier in Vlaanderen in te voeren?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dit is een goed voorstel. Een samenhangend keurmerk voor heel Vlaanderen zou interessant zijn maar ik heb daar een informatieve

vraag bij. Het dierenwelzijn is erg gefixeerd op het levenseinde van dieren, slachthuizen enzovoort, en overigens terecht, maar wordt in een dergelijk label ook ruimte gegeven aan andere aspecten van dierenwelzijn? De heer Engelbosch verwees er al naar. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de problematiek van de biggencastratie, de vrije ruimte voor landbouwdieren, de begrazing enzovoort. Als er dan een label komt, zou ik graag hebben dat dat label de standaarden voldoende sterk maakt.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Caron, ik sluit me volledig aan bij uw laatste opmerking. Het gaat over een keurmerk en dat betekent dat de inspanningen worden beloond boven op wat wettelijk is vereist. Daar wordt niet op gepingeld. U geeft concrete voorbeelden aan op het vlak van ruimte, biggencastratie enzovoort. Zij die verder gaan dan de dierenwelzijnswetgeving vandaag, willen we belonen.

De eerste partner is natuurlijk de landbouw. Het is dan ook niet toevallig dat ik Piet Vanthemsche heb aangeduid, die de landbouwsector van binnen en van buiten kent. Ik ben er ook honderd procent zeker dat er genoeg landbouwers zijn die aan deze extra voorwaarden kunnen en willen beantwoorden.

We zien dat er een aanbod is – ik heb net gewezen op de cijfers uit het opinieonderzoek – maar er is ook een vraag. Er is dus een vraag en een aanbod maar we moeten die twee gewoon op elkaar kunnen afstemmen. Vandaar de vraag voor het uitwerken van een businessmodel.

Waarom heeft Beter Leven afgehaakt? Het gaat over een vzw die dus geen commercieel oogmerk heeft. Ik begrijp dan ook dat zij een afweging hebben gemaakt. Zij moesten een extra risico nemen waarbij zij volledig met de Vlaamse landbouwsector moesten werken en met een Vlaamse organisatie. Zij moesten dus taken uit handen geven en dat impliceert een risico. Bij gebrek aan enig commercieel incentive hebben zij afgehaakt maar zij willen hun expertise wel ter beschikking stellen en volledig meewerken. We zullen dus in de beste verstandhouding met hen kunnen samenwerken.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik ben enigszins gerustgesteld. Iedereen beaamt dat er deze legislatuur sprongen vooruit zijn gemaakt op het vlak van dierenwelzijn en dat Vlaanderen daarin een voorttrekkersrol heeft gespeeld. Als ik de collega's hier hoor, dan besef ik dat we daar gewoon op kunnen voortgaan, want iedereen staat achter het principe van dat dierenwelzijnslabel. Minister, u hebt nu de opdracht gegeven om daar een studie over te maken waarvan het rapport aan het begin van de volgende legislatuur zal klaarliggen. Ongeacht wie deel zal uitmaken van de nieuwe meerderheid, concludeer ik hier vandaag dat dit dierenwelzijnslabel er de volgende legislatuur zeker kan komen. *(Applaus)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de stand van zaken van de westelijke havenontsluiting op de E34

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u sprak in verband met de havencapaciteitsuitbreiding voor containers over de 'kwadratuur van de cirkel'. Ik heb geleerd dat uitdrukkingen, ook voor studenten in het hoger onderwijs, niet zo eenvoudig zijn. De kwadratuur van de cirkel wil eigenlijk zeggen dat u er toch in geslaagd bent om een probleem dat onoplosbaar werd geacht, op te lossen, meer bepaald het verzoenen van de omgeving, Doel en de noodzaak aan uitbreiding van de capaciteit voor containers om te vermijden dat de economische capaciteit zou verdwijnen naar Le Havre en Rotterdam. Er wordt ook gezorgd voor gepaste mobiliteit.

Er zijn eigenlijk twee spelers in het verhaal. Als enerzijds de goederen daar niet geraken of niet weg geraken en als anderzijds het Waasland en de Antwerpse regio volledig worden verstikt omdat er geen beweging meer is, dan is dat voor niemand goed.

Minister, ik ben blij dat al deze evenwichten in het ontwerp van voorkeursbesluit zitten: én de haven, Waaslandhaven en de Antwerpse haven, én de mobiliteit, én de volledige instandhoudingsdoelstellingen, én het behoud van Doel. Alvast proficiat daarvoor.

In het Waasland zitten we momenteel al met een aantal verzadigde wegen, zoals de N450, N403, N451 en de expresweg E34. Een van de zaken daarin is de westelijke havenontsluiting die er nog niet is. Die zou ervoor zorgen dat het havenvervoer niet door de dorpen rijdt, maar rechtstreeks op de E34 wordt gezet, zodat het zo goed als onmogelijk wordt om toch te kiezen voor de N403, N451 en N450 door de dorpen. Eigenlijk had die weg er al moeten liggen bij de ontwikkeling van het Deurganckdok. Nu staat dit erin, en daar ben ik blij om.

Minister, hoe komt het dat die weg er nog niet ligt, terwijl iedereen ervan overtuigd is dat deze er al zou moeten liggen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is een complex project in de praktijk. Voor de aanleg van die weg is een ruimtelijk uitvoeringsplan nodig. Er is ook de facto een koppeling aan de problematiek van de E34. Het eerste luik, namelijk het ruimtelijk uitvoeringsplan, is gekoppeld aan het verhaal van extra containercapaciteit in Antwerpen. Alles met betrekking tot de E34 maakt deel uit van het haventracé, en is dus gelinkt aan het Toekomstverbond en aan de Oosterweelwerken.

Men heeft in het verleden gepoogd om in het kader van extra containercapaciteit voor Antwerpen een ruimtelijk uitvoeringsplan in te dienen. Dat is aangevochten en men is er een beetje met de grove borstel doorgegaan. Actiegroepen hebben zich verzet en het gevolg was een vernietiging door de Raad van State van het ruimtelijk uitvoeringsplan. We zijn dus eigenlijk van nul moeten herbeginnen.

Ik heb geprobeerd om het samen met Freddy Aerts, de projectverantwoordelijke, via een complexeprojectendecreet anders aan te pakken en de dialoog te zoeken. Dat heeft bloed, zweet en tranen gekost en heel veel diplomatie, maar we zijn wel geslaagd in de kwadratuur van de cirkel. Het is vanzelfsprekend een broos compromis en we moeten nog verschillende stappen zetten, maar ik ben wel heel blij en fier dat we al zo ver zijn. Het zorgt ook voor de juridische onderbouw. Met dit compromis verschaffen we de uitbreiding van die containercapaciteit in Antwerpen juridische soliditeit, en dat is het belangrijkste in de hele discussie.

Ik hoop dat zo snel mogelijk kan worden gestart met de procedure inzake het ruimtelijk uitvoeringsplan. In het kader van het openbaar onderzoek hebben we met betrekking tot het negende alternatief al het mogelijke gedaan om dit dossier op het goede spoor te zetten. Het Waasland wint hierbij, in die zin dat we verschillende mobiliteitsdossiers die al lang lagen te sudderen, hebben gekoppeld aan deze problematiek. We hebben ze gebruikt om voor de mobiliteit in de Antwerpse regio en het Waasland stappen vooruit te kunnen zetten.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is inderdaad de verdienste van dit complex project dat alle verschillende disciplines zijn samengebracht. Er lagen inderdaad heel wat mobiliteitsdossiers te sudderen, zoals de westelijke ontsluiting, de busbanen op de N70 in Beveren, de ANPR-trajectcontroles en het plaatsen van camera's om ervoor te zorgen dat er geen sluipverkeer is.

Het lag allemaal wat te sudderen in dat Waasland. Ik ben blij dat het is toegevoegd. Het staat letterlijk in de nota, op pagina 36 voor degenen die geïnteresseerd zijn. Er is ook een volledige tabel toegevoegd, met de waterbus, een fietsbrug over de E34, de parallelwegen en de westelijke ontsluiting. Minister, het is zeer goed dat het gekoppeld is om het draagvlak maar ook de leefbaarheid van de dorpen en de haalbaarheid van de capaciteit te waarborgen. Het is nu zaak om ervoor te zorgen dat ze ook samen verder ontwikkelen.

Minister, op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat ze gestaag samen verder ontwikkelen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, ik wil onze collega bedanken om de westelijke havenontsluiting van de E34 onder de aandacht te brengen. Het is een belangrijk punt, minister.

Het mobiliteitsplan van de Wase burgemeesters omvat echter heel wat meer. Het valt mij op hoe tergend traag dit dossier vooruitgaat. Ik wil ook nog eens wijzen op de noodzaak van spoorontsluiting, meer mogelijkheid om scheepvaart te creëren, de mogelijkheden via pijpleidingen.

Voor mij en voor het Waasland – dat is toch wat ik hoor –, is een duurzame oplossing van de mobiliteitsproblemen dringend noodzakelijk voor er een zinvolle verdere economische ontwikkeling van de haven kan gebeuren.

Dit is de vraag die leeft in het Waasland: geen loze beloften, maar effectieve daadkracht.

Minister Ben Weyts: Een aspect dat ook nog vervat zit in het hele verhaal, is de verbinding van de E34 met de N70. Dat maakt er ook deel van uit en was een vraag die lag te sudderen. We hebben dit ook gekoppeld aan het ECA-dossier (Extra Containercapaciteit Antwerpen). Het samen ontwikkelen, is vanzelfsprekend. Ik heb er zelfs voor gezorgd dat de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven al voorzien is in het investeringsprogramma. De middelen zijn dus voorhanden. Ik hoop dat we op vlak van ruimtelijke procedures een 'go' kunnen krijgen en dat we zo snel mogelijk zullen kunnen schakelen. Ik kan enkel maar vaststellen dat veel sudderende vragen uiteindelijk een oplossing zouden kunnen krijgen dankzij het ECA-dossier en dankzij het compromis dat we hebben bereikt.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor de duidelijkheid die u schept. We moeten samen ontwikkelen. Het kan niet zijn dat er een havencapaciteitsuitbreiding komt zonder dat er verkeer naartoe kan op of dat alle verkeer door de dorpen in het Waasland – Beveren, Sint-Gillis-Waas, Stekene, Nieuwkerken, Vrasene, Sint-Niklaas – blijft rijden. Het is een goede zaak. Het is letterlijk mee opgenomen, dat is een tweede goede zaak.

En een derde punt is dat die dossiers nu niet liggen te sudderen, maar warm worden gemaakt. Ik ben heel blij om te horen dat u de nodige middelen hebt voorzien voor de westelijke ontsluiting, want dat is meestal het probleem: we willen wel iets, maar de middelen zijn er niet. U hebt die middelen voorzien en ik kan er alleen maar dankbaar voor zijn.

Collega's, ik denk dat het een zaak is van het Vlaams Parlement om de gestage ontwikkeling en het samen ontwikkelen van de havenuitbreiding en mobiliteitsoplossingen verder op te volgen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Joke Schauvliege aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over legionellapreventie bij bedrijven

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, u weet dat Evergem in de Gentse kanaalzone wordt getroffen door een legionellabesmetting. Er zijn intussen al meer dan twintig slachtoffers. Op de eerste plaats gaat ons medeleven en onze aandacht en steun uit naar de twee dodelijke slachtoffers die te betreuren zijn, maar nog steeds komen er nieuwe slachtoffers bij. Er is grote bezorgdheid en ongerustheid omdat de bron van besmetting nog niet is ontdekt, maar er wordt vaak verwezen naar de koeltorens en -installaties van industriële activiteit. Blijkbaar is het gekend dat daar een mogelijke bron van legionella kan zijn. Uiteraard is er regelgeving, maar het is heel belangrijk om na te gaan hoe we verdere besmetting in de toekomst kunnen voorkomen.

Minister, zijn er zaken die we nu al kunnen doen? De regelgeving verstrengen, bijvoorbeeld meer preventieve ontsmetting van die koelinstallaties? Of bijvoorbeeld een betere inspectie of controle van de installaties?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik sluit me om te beginnen aan bij uw woorden. Als we over deze problematiek spreken, denken we in eerste instantie aan de familie van de overleden patiënten. Wij wensen de patiënten die nu nog in het ziekenhuis verblijven of thuis herstellen, een spoedig herstel toe.

Ik wil toch kort iets zeggen over de regelgeving. De preventie van de veteranenziekte is in Vlaanderen door een besluit geregeld: het zogenaamde Legionellabesluit. Dat dateert van 2002. De vorige uitbraak dateert van 1999. Dat was de laatste keer – voor de uitbraak in de Gentse regio – dat er in Vlaanderen sprake was van een uitbraak van grote omvang. Dat was in Kapellen naar aanleiding van een handelsbeurs.

De regelgeving is daarna tot stand gekomen. Ze is in 2007 geüpdatet. De aanleiding daarvan waren situaties die zich in andere landen voordeden. Daarom is in 2007 ons besluit verstrengd. Men heeft voor specifieke installaties en risico's specifiekere normen bepaald, daar vielen ook de koeltorens onder. Men heeft categorieën van koeltorens benoemd, maar ook tandartsinstallaties en allerlei fenomenen of situaties waarbij water werd verneveld. De mogelijke risico's werden specifiek benoemd. In 2007 zagen we alle elementen van een consistente regelgeving verschijnen met een verplichte risicoanalyse, een verplicht beheerplan, verplichte monitoring en verplichte staalafnames. Dat varieert wat qua intensiteit naarmate de risico's zich voordoen. Er zijn bepalingen die bijvoorbeeld aangeven dat als je een koelinstallatie na een stilstand opnieuw opstart, je meer en intensiever moet controleren en stalen moet nemen. Er zijn variaties op die bepalingen in functie van mogelijke verhoogde risico's.

Over die regelgeving beschikken we nu. We hebben de afgelopen weken ook gekeken naar de situatie in het buitenland. Mijn administratie geeft aan dat de regelgeving in Vlaanderen zeker de internationale toets doorstaat. We hebben bepaalde normen in de regelgeving opgenomen die voor een verhoogde waakzaamheid zorgen. In andere landen zijn dat richtinggevende normen of richtlijnen en geen echt specifieke normen. Niets duidt erop dat onze regelgeving op dit ogenblik niet 'state of the art' zou zijn.

Het is ook belangrijk dat in 2007 de verplichting werd ingevoerd dat mensen die deze zaken exploiteren, over de beste beschikbare technologie moeten beschikken. Ook dat is in de regelgeving opgenomen.

Op dit ogenblik gaat natuurlijk alle aandacht en energie naar de situatie in Evergem en de Gentse Kanaalzone. Ik moet toch nog eens benadrukken dat de incubatietijd tot negentien dagen kan oplopen. Als we over nieuwe patiënten spreken, moeten we altijd bekijken of hun eerste symptomen in een incubatieperiode van negentien dagen zijn opgedoken waardoor je nog in alle redelijkheid kunt veronderstellen dat de besmetting van dezelfde bron afkomstig is. Ik neem aan dat u heel goed op de hoogte bent van de stand van zaken die het agentschap communiceert. Dat is nu onze eerste grote prioriteit.

Het is uiteraard heel logisch – en dat is een vorm van goed bestuur – dat er ook een moment komt waarop we onze regelgeving en ons preventiebeleid over de veteranenziekte grondig opnieuw moeten evalueren door de ervaringen die we nu opdoen. De administratie bereidt dit ook voor. We zullen uiteraard evalueren wat we hieruit hebben geleerd. We hebben het gebied waar het risico zich het meest kon voordoen, afgebakend. We zullen uiteraard ook de strategie die werd gevolgd en de consistentie van onze regelgeving evalueren. U mag verwachten dat hiervan een grondige analyse zal worden gemaakt en dat er uiteraard zal worden bekeken of die regelgeving op dit moment bijsturing verdient.

Ik kan daar nu niet op vooruitlopen. Ik vind eerlijk gezegd ook dat we ons nu het beste concentreren op wat er gebeurt en wat ons te doen staat in de Gentse Kanaalzone. U mag er uiteraard wel van uitgaan dat we ook dat luik van het beleid onder de loep zullen nemen, als alles helemaal onder controle is.

Joke Schauvliege (CD&V): Minister, een grondige evaluatie zal uiteraard belangrijk zijn om te weten te komen wat er precies fout gelopen is. Ik heb ook begrepen dat men nu preventief alle mogelijke bronnen van besmetting, de koeltorens en -installaties in de kanaalzone, ontsmet heeft en dat men er nu van uitgaat dat de bron van besmetting weg is. Er is uiteraard grote bezorgdheid, dus ik denk dat de preventieve ontsmetting zeker in de evaluatie moet worden meegenomen, zodat we er voldoende aandacht aan kunnen besteden.

U spreekt ook van monitoring en een logboek. Inspectie is heel belangrijk en ik denk dat we via de digitalisering veel zouden kunnen oplossen. Bedrijven houden een logboek bij, maar dat is nu nog niet digitaal beschikbaar, waardoor er veel kostbare tijd verloren gaat. Een mogelijke oplossing zou zijn om dat logboek digitaal beschikbaar te stellen, zodat de inspectie daar op een heel toegankelijke manier aan kan, snel kan nagaan of de regelgeving gerespecteerd wordt en eventueel preventief kan optreden als er zich incidenten voordoen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is inderdaad een zeer jammerlijk incident. Als alles onder controle is – en hopelijk is dat snel het geval –, moeten we nagaan of we onze regelgeving moeten verstrekken en of er lacunes zijn. Op dit moment kunnen we echter niet veel wetgevend werk verrichten. Het is nu in eerste instantie belangrijk na te gaan wat we nu nog kunnen doen en of er nog meer controles nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Vanuit onze fractie willen we eerst en vooral ons medeleven betuigen met de slachtoffers. Er is inderdaad grote ongerustheid in Evergem en omstreken, omdat de epidemie nog niet helemaal ingedijkt lijkt, getuige daarvan de nieuwe slachtoffers. Ik begrijp die mensen heel goed en daarom wil ik ook een aantal vragen stellen.

Regelgeving is één ding, maar toepassing is een andere zaak. Zijn er signalen dat de preventieve maatregelen die bedrijven moeten nemen niet voldoende opgevolgd

of toegepast worden? Zijn er ook voldoende inspecteurs om die zaken te controleren? Dat vragen de leden van onze fractie zich toch wel af.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ook onze fractie wil zich natuurlijk aansluiten bij het medeleven voor de slachtoffers. Ik wil mij eveneens aansluiten bij de opmerkingen van de collega's over het belang van monitoring en digitalisering. Die evaluatie moet zo goed en zo snel mogelijk uitgevoerd en gecommuniceerd worden, zodat de blijvende ongerustheid in de regio kan worden weggenomen.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik begrijp alle vragen. Ik denk dat we inderdaad een grondige analyse moeten maken en dat we ook internationale vergelijkingen moeten maken. Hoe moeilijk het misschien ook is om te begrijpen, maar de administratie geeft mij aan dat een nulrisico bijna niet bestaat. We moeten voortdurend afwegen hoe ver we moeten gaan met bedrijven bepaalde verplichtingen op te leggen. Wanneer kunnen we zeggen dat we alles gedaan hebben om de volksgezondheid te vrijwaren, zonder de redelijkheid uit het oog te verliezen? Het uitgangspunt voor dit soort situaties is uiteraard het perspectief van de volksgezondheid.

Mevrouw Schauvliege, uw suggestie is fout. Onze administratie gaat ervan uit dat er nu eerst en vooral moet worden gekeken of we het onder controle hebben. We zijn er steeds meer van overtuigd dat we het gebied waarover het gaat en waar het risico zich situeert vrij goed kunnen inschatten. Maar het is toch altijd spreken met twee woorden. Want we zullen pas echt zeker zijn wanneer we de match kunnen doen tussen datgene wat in de stalen is vastgesteld en datgene wat bij de patiënten kon worden vastgesteld. Ik neem aan dat u uit de berichtgeving in de pers weet dat het nog wachten is tot de week van 3 juni om daarover zeer duidelijk uitsluitsel te krijgen.

Ondertussen – en dat hebt u terecht aangehaald – werd natuurlijk alles gedaan om ervoor te zorgen dat alle koelinstallaties onder handen werden genomen. Men heeft overal de ontsmettingsprocedures ingezet, ook preventief. Ook de koelinstallaties waar nu verdere opvolging gebeurt, werden na de staalafnames onderzocht.

Ik hoop dat we snel definitief uitsluitsel kunnen geven. Nogmaals, u mag erop rekenen dat we dan een evaluatie zullen maken van de globale manier waarop we deze preventieve beleidslijnen in het verleden hebben uitgezet en van wat er in de toekomst beter of anders kan.

Joke Schauvliege (CD&V): Minister, in eerste instantie moet alle aandacht nu gaan naar de communicatie met de slachtoffers en het detecteren van de bron. Het is goed dat men vrij snel alles preventief heeft ontsmet. Om de bezorgdheid en ongerustheid weg te nemen, is het ook heel belangrijk dat we vrij snel een goede en grondige evaluatie kunnen maken en bekijken welke bijkomende acties er moeten worden genomen.

Ik ben nogal geschrokken van het feit dat men eigenlijk vrij goed weet dat koeltorens en koelinstallaties een belangrijke bron van besmetting van legionella kunnen zijn. Men weet dat. Men zal dus voldoende aandacht moeten schenken aan de vraag of die regelgeving moet worden aangepakt. Verder moet er ook aandacht gaan naar controle en inspectie. Er zijn nog heel veel mogelijkheden om dat te digitaliseren en het voor iedereen gemakkelijker te maken om op die manier te werk te gaan.

Minister, ik dank u voor het opnemen van die handschoen. U zegt dat u een heel grondige evaluatie zult doen en op basis daarvan zult bijsturen.

Uw agentschap heeft bijzonder alert gereageerd. Toch is er heel veel bezorgdheid, omdat – maar dat is eigen aan de procedure, aan die kweek van legionella – men die bron niet sneller kan detecteren. Uw agentschap heeft grondig gecommuniceerd. Maar er zou nog iets meer aandacht moeten gaan naar individuele communicatie, naar alle slachtoffers die getroffen zijn door legionella. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de betaalbaarheid van woonzorgcentra

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, voorzitter, dit is waarschijnlijk – ik zal met twee woorden spreken – de allerlaatste actuele vraag van deze legislatuur. Het is voor u beiden waarschijnlijk ook de allerlaatste actuele vraag die u voorzit en/of beantwoordt van uw beider lange politieke carrière. Het is voor mij een eer om die vraag te mogen stellen. Ik ben dan ook heel blij dat die allerlaatste actuele vraag een belangrijk maatschappelijk thema betreft: ouderenzorg in het algemeen en de betaalbaarheid van de woon- en zorgcentra, met de rusthuisfactuur in het bijzonder. We moeten in dit parlement aan de slag gaan met dit belangrijke thema.

Collega's, jullie weten dat de betaalbaarheid en de kwaliteit van de zorg in onze rusthuizen, in onze woon- en zorgcentra een thema is dat leeft onder de Vlamingen. Elke Vlaming wordt daarmee geconfronteerd, via zijn grootmoeder of grootvader, via zijn ouders die worden opgenomen in een woon- en zorgcentrum of omdat hij zelf overweegt om te worden opgenomen. Het is een thema dat leeft en dat het absoluut verdient om in het parlement steeds opnieuw te berde te worden gebracht.

Minister, u weet ook dat vele Vlamingen ongerust zijn over die rusthuisfactuur. Want de gemiddelde factuur voor een verblijf in een rusthuis steeg de afgelopen jaren tot 1723 euro per maand. En dat bedrag is hoog, té hoog voor vele ouderen, voor vele Vlamingen.

Sp.a klopt al heel lang op die nagel, dat weet u. We hebben ook voorstellen ingediend voor een maximumfactuur in de rusthuissector, en we hebben een voorstel ingediend met betrekking tot het verhogen van minimumpensioenen.

We moeten daar iets mee doen. Het is een parlementaire uitdaging om ervoor te zorgen dat elke oudere op elk moment de juiste zorg krijgt die hij of zij nodig heeft, ook in de woon- en zorgcentra. Er mogen daar geen financiële drempels zijn.

Minister, hoe denkt u dat de Vlaamse sociale bescherming, die we allemaal koesteren, de financiële toegankelijkheid van een verblijf in een woonzorgcentrum kan verzekeren voor iedereen, voor elke oudere in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het thema is al meerdere keren voorwerp van debat geweest, in de commissie en in de plenaire vergadering. Het is dan ook een belangrijk thema. U hebt een aantal cijfers die worden gebruikt. Wij zijn in Vlaanderen sinds 2015 bevoegd voor de prijscontrole. Dat wil zeggen dat woonzorgcentra hun prijzen enkel kunnen aanpassen als ze daarvoor een toelating vragen.

We hebben die bevoegdheid overgenomen, en op dat ogenblik moesten we, in alle eerlijkheid, toch vaststellen dat de prijscontroles die op federaal niveau werden

uitgevoerd, niet altijd volledig consistent waren. Het was niet helemaal duidelijk of de cijfers van de prijsevolutie op dat moment, uit die periode, wel betrouwbaar waren. Daarom hebben wij vanaf 2016 een nieuw systeem ingevoerd, waarbij we een systematische opvolging doen van de prijsevoluties in onze Vlaamse woonzorgcentra.

En die evoluties staan in contrast met sommige cijfers die circuleren. Als we kijken naar de prijsevolutie in Vlaanderen tussen 2016 en 2018 – dat zijn de laatste beschikbare cijfers – dan gaan we toch uit van een stijging van de gemiddelde dagprijs van 54,60 euro naar 57,59 euro. Als u dan de inflatie neutraliseert, dan komt dat neer op een stijging van 1 euro per dag over drie jaar tijd, of 365 euro op jaarbasis.

Als we de laatste prijsevaluatie – het jaar 2018 – bekijken, dan stijgen de prijzen eigenlijk nog nauwelijks. We kunnen stellen dat we nu, na vele jaren, eindelijk een prijsstabilisatie kennen. Want de prijsevoluties zijn natuurlijk niet gestart op het ogenblik dat Vlaanderen bevoegd werd.

Waarom stijgen de prijzen de laatste jaren? Uit analyse blijkt dat er twee grote bewegingen zijn. Het heeft ten eerste te maken met nieuwbouw: we hebben heel wat nieuwbouw- en herconditioneringsprojecten opgestart. En dan mag je een nieuwe prijs bepalen. Er zijn ook een aantal openbare woon- en zorgcentra die meer marktconforme prijzen zijn gaan toepassen. Ik breng daarmee twee grote fenomenen in herinnering.

Wat is het recept om die betaalbaarheid te verbeteren en te bewaken? De prijscontrolemechanismen zijn een van de opties. Maar we zullen natuurlijk moeten blijven investeren in een betere financiering van de zorgzwaarte in onze woonzorgcentra. We hebben 101 miljoen euro geïnvesteerd de laatste jaren; dat is goed voor een financiering van ongeveer tweeduizend voltijdse equivalenten.

Maar het is heel duidelijk – daar bestaat in het parlement trouwens een heel groot draagvlak voor, denk ik – dat we die stijgende zorgzwaarte moeten beantwoorden met extra middelen, om het geschikte personeel daarvoor te kunnen inzetten. Daarbij moeten of kunnen de kosten van die zorg uiteraard niet aan de bewoner worden aangerekend. Dat is een heel belangrijk punt.

Maar als u mij toelaat om bij mijn laatste antwoord toch een blik op de toekomst te werpen: ondertussen heeft Vlaanderen ook werk gemaakt van een systeem van een Vlaamse sociale bescherming. Wij hebben met de regelgeving die het parlement heeft goedgekeurd – met uitvoeringsbesluiten en met ICT-systemen – ondertussen een nieuwe laag van sociale bescherming voor de Vlamingen gecreëerd. De droom bestaat er natuurlijk in om naar één inschalingssysteem te gaan, ongeacht de vorm van zorg die je kiest binnen een Vlaamse bevoegdheid. Het liefst willen we dit systeem ook toepassen voor de toegang tot zorg binnen de ziekteverzekering. We willen één inschalingssysteem, een automatische rechten-toekenning en één loket. Dat is de filosofie van het systeem.

In de Vlaamse sociale bescherming zijn er zorgbudgetten beschikbaar. Je hebt recht op een budget als je een bepaalde vorm van zorgafhankelijkheid vertoont. En daarvoor heb je natuurlijk inschalingssystemen nodig. Nu we het systeem op de rails hebben, is het mijn overtuiging dat we met dit systeem echt de tools in handen hebben om nog meer in te zetten op de betaalbaarheid van de woonzorgcentra.

Er is het zorgbudget voor mensen die zorg nodig hebben: de 130 euro. Die kun je optrekken. We hebben ondertussen een regeling die zegt dat, als je naar een woonzorgcentrum gaat, er zelfs geen inschaling meer aan te pas komt. Je hebt er dan automatisch recht op, en het gebeurt dan ook automatisch.

We hebben de zorgbudgetten voor ouderen met zorgnoden. Dat is de vroegere tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden uit de federale regelgeving, die wij

overgenomen hebben, ingevoerd hebben en geautomatiseerd hebben, en die we nu ook via de Zorgkas laten verlopen. Ook daar is het mogelijk om diezelfde redenering vol te houden. Je zou ervoor kunnen zorgen – en dat is alleszins mijn suggestie – dat, als mensen voor een woonzorgcentrum kiezen, en ze een dagprijs betalen die uniek is en die dezelfde is voor elke bewoner, men die afhankelijkheidsinschaling achterwege laat, en de mensen automatisch recht hebben op een budget in functie van het inkomen. Op die manier moet het in de volgende jaren mogelijk zijn om met de verworvenheden van deze legislatuur echt een beleid te voeren dat op dat vlak nieuwe initiatieven neemt of het beleid versterkt.

Voor mij is het dus een meersporenbeleid. We moeten investeren in de zorgzwaarte, we moeten investeren in de subsidies, maar we moeten ook inzetten op de ontwikkeling van de Vlaamse sociale bescherming. Dat zijn voor mij de ingrediënten om in de toekomst ook in de residentiële ouderenzorg de kwaliteit en de toegankelijkheid te bewaken.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Minister, bedankt dat u vanuit uw ervaring een blik op de toekomst wilt werpen. We moeten toch even zeggen dat de prijsevolutie van de rusthuisfactuur een belangrijk gegeven is. U hebt de periode van 2016 tot 2018 geschetst. Ik zal een ander cijfer geven, dat toch aangeeft dat we problemen hebben in de maatschappij: het aantal tussenkomsten van OCMW's in Vlaanderen in de verblijfskosten in woon- en zorgcentra en rusthuizen is stijgend. In Vlaanderen zijn er nu ongeveer 15.000 ouderen die bij het OCMW moeten aankloppen voor het betalen van hun rusthuisfactuur. Dat is bijna een op de vijf van de ouderen die verblijven in een woon- en zorgcentrum of rusthuis en die langs het OCMW moeten passeren om die factuur te kunnen betalen.

Minister, dat is niet oké in een welvarend Vlaanderen. Daarvoor hebben we concrete acties nodig. U verwijst naar een inkomensafhankelijk zorgbudget. Wij hebben onze voorstellen gedaan wat de maximumfactuur betreft, op basis van het maandelijks inkomen om die rusthuisfactuur te beperken. Het is duidelijk dat we daar concrete actie nodig hebben, en dat de Vlaamse Regering daar een tandje bij moet steken.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, minister, ik spring even in voor mijn collega Elke Van den Brandt, die naar een debat moest.

Wij kunnen ons toch wel aansluiten bij de bezorgdheid van collega Bertels. Het armoederisico bij ouderen is inderdaad erg hoog, en neemt toe. Dat is dus een aparte problematiek waar de volgende regering zeker rekening mee zal moeten houden.

Minister, u hebt terecht de aandacht gevestigd op de kwaliteit van de zorg, de zwaarte die toeneemt. Wij willen toch ook de nadruk leggen op een betere omkadering voor de mensen die thuis of in het eigen milieu willen blijven. Naarmate de rusthuisfactuur moeilijker betaalbaar wordt, zal het belang van de thuiszorg toenemen.

Om af te ronden heb ik een speciale vraag voor u, minister. U zou een analyse maken van het aanbod ouderenzorg, en de noden en de vragen van de mensen, en dit om de programmeringscijfers te actualiseren. Hebt u dit kunnen afronden?

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Ik heb deze ochtend een interessant debat gehad over hetzelfde onderwerp, en ik wil toch even stilstaan bij die bundeling van toelagen die gerealiseerd zijn in onze nieuwe Vlaamse sociale bescherming. Ik denk dat we

daar extra op moeten inzetten. Voor ons moeten die budgetten maximaal naar de zorg gaan, en de correcte financiering in die toegenomen zorgzwaarte. Het is een beetje sneu om vast te stellen dat in de periode 2011-2014 het groeipad naar die zware zorgfinanciering gestaakt is – er zijn toen amper 1800 rvt-bedden (rust- en verzorgingstehuis) bij gekomen. Deze regering heeft een heuse inhaalbeweging gerealiseerd.

Maar ik heb toch wel vragen voor u, minister.

Hoe gaan we verzekeren dat, als de vraag stijgt – want die tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB), het zorgbudget voor ouderen, is eigenlijk een federale dotatie – de federale middelen ook zullen volgen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De betaalbaarheid van woonzorgcentra is vanzelfsprekend ook een grote bekommernis van onze partij. De voorbije jaren zijn er grote inspanningen gebeurd. Maar natuurlijk zijn die ook de volgende jaren absoluut nodig. Wij denken dan aan heel concrete voorstellen, zoals een vereenvoudiging van het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood die in een woonzorgcentrum verblijven, want de dagprijs is daar voor iedereen gelijk. Het zou dus volgens ons goed zijn om dat zorgbudget niet meer te laten variëren naargelang de graad van zorgbehoefte. Verder willen wij zeker ook het zorgbudget voor zware zorgbehoevenden – de vroegere zorgverzekering – dat nu 130 euro per maand bedraagt, optrekken tot 150 euro per maand. Dat zijn maar enkele van onze voorstellen. Maar wij willen absoluut verder inzetten op de betaalbaarheid van woonzorgcentra en wij hopen daar zeker ook veel partners voor te vinden na 26 mei.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk dat iedereen wel inziet dat er RVT-bedden moeten bijkomen. Een correcte financiering, naargelang de zorgzwaarte, is essentieel. Aan de andere kant willen we toch ook komen tot persoonsvolgende financiering, waarbij men, afhankelijk van die zorgzwaarte, op een correcte manier betaald wordt, en waarbij we ook meer handen aan het bed hebben voor die zorg. Dat zijn twee maatregelen die volgens mij die betaalbaarheid al zullen verbeteren.

De vraag die we ons ook moeten stellen, is of we voldoende mensen zullen vinden om in die ouderenzorg, niet alleen daar maar ook in de thuiszorg, zorg te dragen voor die mensen die steeds meer een zwaardere zorgbehoefte hebben. We weten dat verpleegkundige en ook meer en meer zorgkundige, knelpuntberoepen zijn.

We moeten dus gaan kijken naar andere profielen. Mijn vraag is dan ook of er op dit moment bekeken wordt welke zorgprofielen daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Om met de laatste vraag te beginnen: ja, we hebben met de koepels een hele veranderingsagenda afgesproken. Een van de onderwerpen is de nieuwe personeelsnorm. Daarover zitten werkgevers en werknemers ook aan tafel. We hebben inderdaad ook de opdracht gegeven om eens internationaal te kijken en te vergelijken wat de mogelijke indicaties of normen zijn die daar gebruikt worden. Want we zullen die normen inderdaad opnieuw moeten updaten. En als het van ons afhangt – we gaan van een nogal medisch model naar een zorg- en leefgemeenschap in de woonzorgcentra – zullen we dus ook ruimte moeten maken voor andere competenties en profielen die in die personeelsnormen aan bod moeten kunnen komen. Dat is zeker iets dat op de agenda staat.

Het is natuurlijk een plan van de zorgambassadeur om ook de volgende jaren te investeren in de instroom van nieuw talent in onze sector, want dat zal absoluut noodzakelijk zijn. Dat is zonder meer een kritische succesfactor voor heel de toegankelijkheid van de zorg- en hulpverlening. Er bestaan dus op dat vlak heel wat acties waarover nu ook met werkgevers en vakbonden verder onderhandeld moet worden.

Ik wil toch ook even zeggen dat die personeelsnormen en het nieuwe financieringssysteem, dat meer op de zorgzwaarte geënt zou moeten zijn – dat is toch de wens die we hier in het parlement allemaal hebben uitgedrukt – dat we wellicht het RVT-begrip zullen moeten opgeven of zullen opgeven. Want het is natuurlijk niet de bedoeling dat je een beperkt aantal RVT-budgetten hebt, waarin financiering voor een bepaald zorgprofiel beschikbaar is, en dat je daarnaast mensen met dat zorgprofiel hebt die niet in een RVT-bed kunnen komen. Dus als we naar een nieuwe financiering gaan, zullen we ook dat concept grondig moeten hertekenen. En die voorbereidende werken en dat overleg zijn natuurlijk bezig. Hoeveel budget, mijnheer Persyn, daarvoor beschikbaar zal zijn, dat zullen de onderhandelende partijen moeten uitmaken. Maar u weet, denk ik toch, dat het decreet op de Vlaamse sociale bescherming het tweede decreet is waarin is bepaald dat de regering bij haar aantreden aan het parlement een meerjarenraming moet voorleggen waarin ze aangeeft hoe ze het groeipad uittekent voor de diverse sectoren die door de Vlaamse sociale bescherming worden beheerst. Dat gaat dan over die stukken van de Vlaamse sociale bescherming die in een programmatie zitten: woonzorgcentra, maar ook psychiatrisch verzorgingstehuizen, beschut wonen enzovoort. Er zijn heel wat categorieën die daarin zitten.

Daar is inderdaad een analyse van gemaakt. We hebben de opdracht gegeven aan een aantal wetenschappers om te bekijken wat er alleszins voor de ouderenzorg, want het is niet zo gemakkelijk bij de start van een systeem om dat voor alles ineens te doen, dus we prioriteren voor de ouderenzorg, wellicht nodig zal zijn de volgende jaren, gelet op een nieuwe vergrijzingsgolf.

Ik wijs er ook op dat we ondertussen niet stilzitten. De regelgeving is van die aard dat de houders van voorafgaande vergunningen de kans hebben gekregen om zich opnieuw kandidaat te stellen voor een nieuwe golf van erkenningen. Die beslissingen zullen dus worden genomen, vandaag, morgen, in de volgende dagen. We hebben dus wel wat dingen waarin we vooruitkijken, maar, inderdaad, het zal een interessant politiek debat zijn: wil men in het kader van de VSB de nodige middelen mobiliseren om de ramingen ter zake ook te honoreren?

Nog één woord daarover. Er is duidelijk een relatie tussen gezinszorg en residentiële ouderenzorg. Je ziet heel duidelijk dat, als de keuze wordt gemaakt om het groeipad in de gezinszorg vol te houden, te versterken, een beslissing die opnieuw te nemen is door de volgende regering, dat ook betekent dat de profielen van de mensen die verblijven in de woonzorgcentra daar voor een stuk op aansluiten. Het zal dus een en-enverhaal zijn als je budgettair in de Vlaamse sociale bescherming keuzes maakt. Je kunt dat niet beperken tot één type van zorg en daarop inzetten. Je zult toch een palet van ondersteuningsvormen moeten opnemen ter zake.

Jan Bertels (sp.a): Dank u wel. U weet dat voor ons, voor sp.a, absolute zorgzekerheid, de garantie dat men de juiste zorg krijgt op het juiste moment, ook in woon- en zorgcentra als dat nodig is, in de diverse zorgvormen, heel belangrijk is. We zullen dan ook blijven inzetten op toegankelijke, betaalbare en kwalitatieve zorg. Kwalitatieve ouderenzorg, ook in de woon- en zorgcentra, is absoluut nodig.

Voorzitter, ik wil echter afsluiten met een positieve noot. Ik heb alle collega's horen pleiten voor extra inzetten op ouderenzorg, op de zorg in de woon- en zorgcentra. Collega's, ik neem dan ook aan dat, wie het ook moge wezen, het parlement en de

toekomstige regering daar samen werk van maken, dat we samen die maatschappelijke uitdagingen aanpakken en ervoor zorgen dat elke Vlaamse oudere de zorg krijgt die hij of zij verdient, en dat wij ervoor zorgen dat de rusthuisfacturen voor iedereen betaalbaar zijn. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

Collega's, de heer Bertels heeft de laatste actuele vraag gesteld. Dat was de 3785ste actuele vraag die is gesteld gedurende de afgelopen 10 jaar. *(Applaus)*

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, er zijn nog zekerheden in het leven, namelijk dat minister Vandeurzen hier niet meer terugkomt. Het is niet omdat ik Limburger ben – en wat ik nu zeg is onvoorbereid en komt recht uit het hart –, maar ik wil Jo Vandeurzen heel nadrukkelijk bedanken voor het feit dat hij hier altijd aanwezig was, in de commissie, maar ook in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, en dat zijn antwoorden altijd zeer uitgebreid waren. Ik heb het deze week nog aan Sonja Claes of ik weet niet meer wie verteld: Jo Vandeurzen is altijd over zijn spreektijd gegaan. Nooit heeft iemand dat gemerkt. Dat heeft ten eerste te maken met het feit dat hij langzaam spreekt en ten tweede natuurlijk ook met het feit dat hij de nodige uitleg en achtergrond gaf bij datgene waarin hij gedurende tien jaar hier als minister actief is geweest. Ik wil hem heel oprecht bedanken voor het feit dat hij gedurende tien jaar altijd ten dienste stond van het parlement. Ik wens hem natuurlijk het allerbeste toe.

Minister Vandeurzen, u hebt me beloofd dat u nog eens met mij gaat eten. We komen elkaar dus ongetwijfeld nog wel tegen. Ik wil u heel oprecht namens heel het parlement bedanken. *(Applaus)*

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmorgen. We komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

Ik wens u smakelijk eten.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.24 uur*

